

Orman ve Av

- ◆ Hüzünlü Ağaçlar
Senfonisi
- ◆ Eşsiz Bir Arkeoloji ve Ekoloji
Buluşması
- ◆ Yücel Çağlar ve Son kitabı
“Ormanların Gümbürtüsü”

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TARAFINDAN İKİ AYDA BİR YAYIMLANIR.

Yıl: 2018 I Mayıs - Haziran I Sayı: 3 I Cilt: 96 I
ISSN 1302-040X

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA
SAHİBİ**

GENEL BAŞKAN
Hüseyin ÇETİN

**SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Nihat ÖZ**

EDİTÖR
Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN
ozden@karatekin.edu.tr

YAYIN KURULU
Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR
Prof. Dr. Oktay YILDIZ
Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ
Dr. Ufuk ÇOŞGUN
Dr. Erdal ÖZÜDOĞRU
Tarık Barbaros PİLEVNE
Hayriye ERTUĞRUL

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize
ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ:
TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TUNA CAD. NO: 5 06410 KIZILAY/ANKARA

TEL-FAKS
0312 433 84 13

www.ormancilardernegi.org

ormancilarder@ttmail.com

BASKI
DÖNMEZ OFSET

GRAFİK TASARIM
Güngör GENÇ

KAPAK FOTOĞRAFLARI
Hayriye ERTUĞRUL

İçindekiler

Editörden	1
Başyazı	2
Haberler	4
BabalarGünü ve Bayramlaşma	8
Hüzünlü Ağaçlar Senfonisi	10
Abant Gölü Tabiat Parkı İzlenimleri	14
Eşsiz Bir Arkeoloji ve Ekoloji Buluşması	24
Çanakkale İli Kirazlı Yöresinde İşletme İzni Alınan Altın Madenciliği	30
Hakkında Teknik Rapor	30
Yücel Çağlar ve Son kitabı “Ormanların Gümbürtüsü”	33
Dünyaya Orman Denir	44
Hatıralarım 2	47
Sonsuzluğa Uğurladıklarımız	48

Editörden

Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN

Sıcak yaz günleri kimisi için deniz, güneş, kum iken ormancılar için her an tetikte beklenen günlerdir. Sıcaklıkların yükseldiği, bağıl nemin düştüğü günlerde orman yangını ihtimali de yükselmektedir. Böyle günlerde bir de rüzgâr sertleşirse tedirginlik iyice artar. Orman yangınlarıyla savaşılan meslektaşlarımız için böyle günler zor günlerdir. Yangından yangına koşarlar, kimi zaman günlerce dağlarda yangınla mücadele ederken zor koşullarda yaşarlar. Mevsimlerin değiştiği, iklimin farklılaştığı günümüzde yangınların nasıl davranacağını da kestirmek zordur. Bu nedenle yangın sonrası çalışmalar yerine yangının çıkmasını engelleyecek çalışmalara yönelinmesinde fayda vardır. Her ne kadar yangınla mücadele konusunda başarılı bir sistemimiz var ise de yangın öncesi hazırlıklar konusunda daha alacağımız çok yol var.

Geçtiğimiz günlerde Yunanistan'da kendisi küçük ama etkisi çok büyük bir yangın yaşandı. Son tespitlere göre sivil halktan 81 kişi bu yangında hayatını kaybetti. Bu büyük trajedinin nedeni neydi ve ülkemizin bu olaydan çıkarması gereken dersler var mı?

Yangın yerleşim yerlerine çok yakın bir alanda başladı. Sıcaklığın 40 dereceye yaklaştığı, bağıl nemin düştüğü ve rüzgârın kuvvetli estiği o günde yangın çok hızlı büyüdü. Yunan hükümetinin yıllarca göz yumduğu orman içine yapılan kaçak yapılaşma nedeniyle evler hızla alev topuna döndü. Zengin Yunanlıların sahiller yaptıkları ve dikenli tellerle korumaya aldıkları villaları insanların kaçış yollarını kapatınca trajedi kaçınılmaz hale geldi. Geç müdahale ve eğitimsiz yangınla mücadele birimleri trajedinin büyümesinin engelleyemedi.

Bu yangın ülkemizde yaşansaydı iki nedenden dolayı bu kadar büyük kayıplar yaşanmazdı. Rüzgâr ne kadar sert eserse essin ilk müdahale ekipleri mutlaka en kısa zamanda olay yerine ulaşarak insanları kurtarırdı. Diğer taraftan çok eleştirilmesine rağmen mevcut ormancılık mevzuatımız orman içine yerleşmeye katı sınırlar çekmiştir. Bu sınırlar ne kadar esnetilmeye çalışılsa da büyük oranda koruma işlevini görüyor.

Peki tüm bu avantajlar bizi rahatlatmalı mı? Temmuz ayının başında yürürlüğe giren Kararname ile kent yerleşimlerinin önünü açmak için 500 bin m² saha orman alanı dışına çıkarıldı. Bunun anlamı kentlere yakın ormanların üstü kapalı olarak yerleşime açılmasıdır. Bugünlerde Yunanistan'ın yaşadığı gibi bir trajedi yaşamıyorsa bunun nedeni deneyimli ve özverili yangınla savaşılan meslektaşlar ve ormancılık mevzuatımızdaki kısıtlardır. Şimdi bu koruyucu hükümler yavaş yavaş delinerek orman içine yerleşimler özendiriliyor ve olası felaketlere kapı açılıyor. Bilimden uzaklaşanlar her zaman kaybetmiştir. Bilimli, bilime saygılı ve felaketsiz günler dilerim.

Başyazı

TOD'un 15 Nisan 2018 tarihinde gerçekleştirilen 56. Dönem Genel Kuruluna, üyelerimizin 2/3'ü katıldı. Bugüne kadar yapılan en geniş katılımlı Genel Kurul olarak tarihe geçti. Bu geniş katılımın birkaç nedeni var. Sırasıyla; başta ormancılığımızda yaşanan idari, yasal ve uygulama sorunları, Orman Mühendisleri Odasında yaşanan yönetim değişikliğine duyulan güvensizlik nedeniyle TOD'dan beklenen yeni görevler ve doğal olarak üyelerimizin TOD'a sahip çıkma duygusu.

Biz yeni yönetim olarak bu beklentilerin bilincindeyiz.

Ormanlarımızı koruma, genişletme ve ekolojik taşıma kapasitesine uygun yararlanılmasının gerçekleşmesi için önümüze 3 yıllık bir çalışma programı koyarak yola çıktık.

İlk iş olarak İ.Ü. Orman Fakültesi'nin başka bir üniversite bünyesine katılmaması için etkin bir mücadeleyi Fakülte'deki hocalarımız ve öğrencilerle birlikte koordineli bir şekilde yürüttük. Kamuoyunu bilgilendirip siyasi parti grup başkanlarına konuyu anlattık. Daha sonra TBMM Milli Eğitim Komisyonuna katılarak görüş ve düşüncelerimizi paylaştık. Komisyonda olumlu sonuç almamıza

rağmen hükümet sözcülerinin itirazı üzerine Fakültemizin İ.Ü. Cerrahpaşa da katılmasının önüne geçemedik.

Diğer taraftan alelacele 28 Nisan 2018 tarihinde kabul edilen 7139 sayılı kanunun "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" hangi saiklerle **çıkarıldığı, nasıl sonuçlar doğurabileceği** anlaşılamamışken, yasanın sonuçlarını tartışmak amacıyla 26 Mayıs 2018 tarihinde tüm tarafları bir araya getirerek bir panel düzenledik. Panelde yapılan değerlendirmeleri ve sonuçlarını bir kitap haline getirerek kamuoyu ile paylaşacağız.

Ülkemizde özellikle son 15 yılda yasalar sık sık değiştirilmekte bundan ormancılık alanı da nasibini almakta. 6831 sayılı Orman Kanununda 16 kez yapılan değişiklikler nedeniyle yasanın koruyucu, geliştirici ve tarafları dengeleyici yönü bir tarafa bırakılarak birbiri ile çelişen

maddelere ve Anayasamıza aykırı birçok maddenin yer aldığı bir metne dönüşmüştür. Ormanlar iktidarın bütçe açığını kapatacak, rant beklentisi olan lobilere hizmet edecek bir doğal varlıklarımız olarak görülmektedir. Bu durum ormanlarımız için sürdürülebilir değildir. TOD'a bu konuda önemli görevler düşmektedir. Sıcak takip kaçınılmazdır. Bir taraftan ormanlarımızın içinin boşaltılmasına neden olabilecek yasal düzenlemelere karşı çıkarken diğer taraftan her şeye karşı

yasalaşırsa uygulamasının izlenmesi ve denetlenmesi gerekir. Bu amaçla Derneğimiz bünyesinde bir Hukuk Danışma Kurulu kurduk.

Türkiye ormancılığının en köklü sivil toplum kuruluşu olarak, sadece ülkemiz değil tüm insanlık ve doğa adına, yapılan her türlü ormancılık çalışmasını bilimsel ve

sistematik bir biçimde izlemekten, tarafsız ve doğrulanabilir göstergelerle değişimleri, yönelimleri kamuoyuna iletmekten sorumlu olduğumuzu biliyoruz. Bu bilinçle, hemen hemen tamamı Dernek üyelerimizden oluşan ve konusunda uzman kişilerden bir çalışma grubu kurulmuştur. 2019 yılı Mart ayında “Türkiye Ormancılığı 2019” raporunu siz üyelerimizle ve kamuoyuyla paylaşmayı hedefliyoruz. Raporla orman varlığımızdan, korunan alanlarımıza kadar uzanan, olabildiği kadar kapsamlı bir durum değerlendirmesi yapmayı, gelecek dönem için önemli gördüğümüz öneri ve kaygılarımızı paylaşmak niyetindeyiz. Üstelik bu çalışmayı, 2019 yılını izleyen her tek yılda yayınlanacak yeni raporlarla geleneksel hale getirmeyi hedefliyoruz. Tüm üyelerimizin katkılarını bekliyoruz.

Türkiye Ormancılar
Derneğinin uluslararası
ilişkilerinin
başlatılması,

uluslararası tanınırlığının artması ve uluslararası çalışmalarda, daha etkin olunabilmesi için nasıl bir yol izleneceği Yönetim Kurulumuzda belirlendi. Bunun için uluslararası ulaşılabilir olma koşulları oluşturulacak, uluslararası ortak çalışmaların kurumsal olarak gerçekleştirilmesi sağlanacak, uluslararası yayınların etkin bir şekilde Türk Ormancısı ile buluşturulması ve uluslararası etkin yayın yapma ve uluslararası ortak etkinliklerinin düzenlenmesi gerçekleştirilecektir.

Bu çalışmalarla bir başlangıç yapılabilmesi halinde, kurumlar arası bir güven ortamı oluşurken, karşılıklı kapasiteler ve olası yeni işbirliği olanakları görülebilecek, iyileştirmeler sağlanabilecektir. IUFRO, FAO, EFI ve IUCN gibi kurumların genel sekreterleri veya başkanlarıyla tercihen toplu ya da ayrı ayrı toplantı düzenleyerek, kurumsal işbirliklerinin başlatılmasını hedefliyoruz. Ayrıca 2019 yılının Kasım ayında dünyanın her yerinden seçilmiş bilim insanlarının katılımı ile “TOD 1. Uluslararası Ormancılık Kongresini” düzenleyeceğiz. Uluslararası hakemli bir bilimsel derginin yayımlanması çalışmalarına başlayıp, Dünya ormancılarını bir platform altında toplayacak “The World Association of Foresters” (Dünya Ormancılar Birliği)’nin temellerini atmak için girişimlerde bulunacağız.

Ormancılık teşkilatımızın örgütlenmesinde bir *yap-boz* döngüsü içine girildiğimiz görülmektedir. Orman Bakanlığı, AKP iktidarının daha ilk yılında 01 Nisan 2003 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı olarak, daha sonra 29 Haziran 2011 tarihinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak; şimdi de Tarım ve Orman Bakanlığı olarak yola devam edeceği anlaşılmaktadır. Kurumsallaşma çağdaş bir dünyanın gereğidir. Israrla yap-boz tahtasına çevirmenin akılla, bilimle açıklanabilir bir yanı yoktur.

Üyelerimizle sıcak ilişkiler kurmaya, zor günlerinde yanlarında bulunmaya, meslek büyüklerimizi ziyaret etmeye, önemli günlerde bir arada olmaya özen göstereceğiz. Sosyal dayanışmayı güçlendirecek yapılar kuracağız. Birlikte bir aile olduğumuzu hiçbir zaman unutmayacağız.

Kurumsal yapının güçlendirilmesi, yazılı-görsel basında görüşlerimizin daha yaygın bir şekilde yer alması ve etkin bir kamuoyu yaratabilmek için basın danışmanı ile çalışacağız. Ayrıca hedef kitleleri ormancılık dışı kamuoyu olmak üzere süreli bir ‘çevre-ormancılık’ temalı popüler bir dergi çıkarmayı hedefliyoruz.

Ormancılığımıza ilişkin senaryoları ortaya koymak için üyelerimizle birlikte çalışma grupları oluşturacağız.

Derneğimizin merkez binasının sorunlarını aşmak için hızlı bir çalışma yürütüyoruz. Bu yıl bitmeden sorunlarını çözmüş ve üyelerimize en iyi hizmeti sunacak bir merkez binamız olacak.

Bütün bu çalışmalarımızı sizlerle birlikte hayata geçireceğiz, her şey gönlünüzce olsun.

Fotoğraf: Hasan UYSAL

Orman Mühendisleri Odası Tarafından Düzenlenen Çalıştaya Katılım ve Yunus Ensari Yaş Günü

TMMOB Orman Mühendisleri Odası tarafından 12-13 Mayıs 2018 tarihlerinde Başkent Öğretmenevinde düzenlenen ORMANCILIK MESLEK CAMİASININ ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASINDAN BEKLENTİLERİ VE ÖNCELİKLERİNİN BELİRLENMESİ ÇALIŞTAYI'na katılarak **Meslektaşlarımızın Sorunları ve Gelecek Perspektifleri** başlığı ile Türkiye Ormancılar Derneği'nin resmi görüşünü ilettik.

Bu arada aynı etkinliğin bir parçası olarak Derneğimizin birinci sıradaki üyesi olan ve 13 Mayıs 2018 tarihinde 100. yaş gününü kutlayan Yunus ENSARİ'ye Derneğimiz adına plaketi Genel Başkan Hüseyin ÇETİN tarafından takdim edildi ve birlikte yaş günü pastası kesildi. Kendisine sağlık ve mutluluklar diliyoruz.

Anneler Gününde Türkiye Ormancılar Derneği'nden Anlamlı Ziyaret

Türkiye Ormancılar Derneği
Genel Başkanı Hüseyin
ÇETİN, Yönetim Kurulu Üyesi
Burhan AYDOĞAN, Eski
Başkanlarımızdan M. Yaşar
İNAN ve Dernek Müdürü Serkan
AYKUT'tan oluşan heyetimiz
13 Mayıs 2018 Pazar günü
Anneler Günü'nde Derneğimiz
üyeleri Orman Mühendisi Aysel
KELİCEN Hanımefendiye evinde
ziyaret ederek kendilerine çiçek
sundu. Aile üyeleriyle birlikte
bizleri çok sıcak karşılayan ve
çeşitli ikramlarda bulunan Aysel
Hanım ile sohbetimizde kendisi
de Dernek üyemiz olan rahmetli
eşi Orman Mühendisi Nadir
KELİCEN de anıldı.

Misafirperverliği için kendisine
teşekkür ediyor sağlık ve
mutluluklar diliyoruz.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı

Türk Milletinin bağımsızlık ve özgürlük umutlarının inanca dönüştüğü, kurtuluş ateşinin yakıldığı 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramının 99. yıldönümünü Cumhuriyet gençleri ile Lokalimizde kutladık.

Panel

"7139 Sayılı Kanunun, 6831 Sayılı Orman Kanununda yaptığı Değişikliklerin Orman ve Ormancılığa Getirdikleri ve Götürdükleri" Konulu Panel 26.05.2018 tarihinde Türk Harb-İş Sendikasının konferans salonunda gerçekleşti.

Babalar Günü ve Bayramlaşma

Derneğimizin bayramlaşması lokalimizde gerçekleşti. Aynı zamanda en deneyimli babalarımız ile sayın Yusuf Hatipoğlu ağabeyimizin kayınpederi ve üyemiz Ömer Temelli ağabeyimizin evinde üyelerimiz Sayın Yunus Ensari, Sayın Halil İbrahim Gökoğlu ve Yönetim Kurulu üyelerimiz A.Ozan Çekiç ve Burhan Aydoğan ile Babalar Günü için bir araya geldi.

Hüzünlü Ağaçlar Senfonisi*

Münir Göker

Fotoğraflar Doç. Dr. Oğuz Kurdoğlu'nun arşivinden alınmıştır.

Karadeniz çocuğuyum. Giresun ili, Bulancak ilçesi, Bektaş nahiyesine bağlı Kulakkaya yaylasında ağaçların kesimine; o dünyanın hiçbir mekânında bulunmayan yeşilliklerin hurdahaş olmasına tanığım... Neymiş? HES falan...

Yürüyorum Kulakkaya- Şekersuyu ormanında. HES'in giyotinleri çalışıyor. Ağaçlar birer ikişer devriliyor... Göknar, çam, ladin, ıhlamur, ardıc ağaçları... Motorlu testerelerin kesip biçmeleri ve o güzelim ağaçların **sonbahar viyolonselleri** gibi uzun çığlıkları

birbirine karışıyor... O çığlıklar yaralıyor hüzünlü yüreğimin derin ıstırabını...

Kocaman ıhlamur ve çamların-bilmeden savaşan askerlerin ve hiç günahı olmayan sivillerin bombalar altında ölmeleri gibi- yere devrilmelerinin çığlıkları hüzünlü bir senfoni gibi tüm ormanı ve doğayı kaplıyor.

Birden kulağıma konuşmalar geliyor. Bunlar testere ve kesilme korkusundaki ağaçların korku içinde muhabbetleri...

* Bu yazı Sincan İstasyonu isimli edebiyat dergisinin 2018 yılı Ocak-Şubat sayısında yayımlanmıştır. Derginin Yazı İşleri Sorumlusu Sayın Abdülkadir Budak ve yazar Sayın Münir Göker'in izinleriyle dergimizde de yayımlamaya karar verdik. Yazıdan Dergimizi haberdar eden üyemiz Prof. Dr. Abdi Ekizoglu'ya teşekkür ederiz.

Sevinçleri, acıları, hüznüleri..
Adeta bir senfoni gibi yükseliyor
göğe... Dalga dalga büyüyor. Bu
hüzünlü ağaçların senfonisi ve
denizden 3000 metre uzakta ve
yükseklikte, Kulakkaya yaylasının
bulutlarına karışıyor... O bulutlar
ki, çocukluk ve ilk gençliğimizin
yüksek tepelerden bakıp da deniz
sandığımız muhteşem bembeyaz
devasa pamuk kümeleri...

İğneli yapraklarıyla, şifalı kabukları
ile kalın gövdesini bir duvak gibi
süsleyen ve geniş bir yelpazeyi
andıran yapraklarıyla, dışarıdan
bir süs bitkisi görünümü veren
estetikliği ile ağaç ahalisi içinde ayrı
bir yeni olan, aristokrat duruşlu
ardıç ağacı; uzaktan gelen motor
ve testere seslerini işitince şöyle bir
irkildi. Titredi... Güzel yaprakları
dökülmeye başladı. Üzerindeki
rengârenk kanatlı ardıç ağacı
kuşları uçuştular... Kertenkele
ve sincaplar terk etmeye başladı
ardıç ağacını. Bir titreme ve üşüme
almıştı o koskoca ağacı. Gribe
yakalanmış küçük bir çocuk gibi...
Ardıç ağacının tansiyonu çıkmıştı.

HES uğruna yol açmak için
ormandaki ağaçları kesiyorlardı.
Ağaçlar hüzünleniyordu. Bazıları
ağlıyordu Değişik familyadan
ağaçlar... Çam, ladin, göknar,
servi...ve ardıç. Fısıldaşıyordu
ağaçlar. Çam, göknara:

“Sıra bize de gelecek. Kim bilir ne
zaman?”

“Çamları kesmeyecekler diyorlar”

“Belli mi olur, bu insanlar her
şeyi yakıp yıkarlar. Birbirlerini
hiçbir neden olmadan kesip
biçen, öldüren, fırınlarda yakan,
aslanlara ve gladyatörlere atan,
kılıçlarla parçalayan, en ileri
silahlarla vuran, atom bombalarıyla
yüzbinlerce Hiroşimalıyı daha
sonra napalm bombalarıyla

milyonlarca Iraklıyı parçalayan, gaz
odalarında Musevileri boğan... Bu
gelişmemiş insanlar, bu çakallar
dünyasının liberoları bizleri mi
kesmeyecekler...”

Muhabbetlerine on ağaç
ötede uyuklayan ardıç ağacı
katıldı. Birden ayağa kalktı.
Üzerindeki ardıç kuşları uçuştular.
Hüzünlenmişti ardıç ağacı.
Konuşmak, içindekileri döküp
saçmak istiyordu. Şöyle bir
silkelendi, yaprakların bazıları yere
düştü bu titreşimden. Şiire çok
meraklıydı. Okurdu ve dinlerdi.
Kendini ilgilendiren bir şiir geldi
aklına. Keyiflendi bu kez. Sesini
yükselterek:

Beyler size bir şiir okuyayım Edip
Cansever'den:

“Beni dinlersen Üsküdar'a gitme

İbrahim'i görme, şiir yazma...

Bu herkesin bildiği düzlük.. Deli
alacası çayırılar

ARDIÇ AĞACI türkülü sokak..

Sana göre değil

Sen yoksun, çevrende kimseler
yok...

Zengin olsan da... Yoksulluğun
bitmez...”

Kesilme korkusunda ağaçlar şiiri
sonuna kadar dinlediler. İnsanlar
gibi değildiler. Duygusal motifleri
vardı. Seslerden, yağmurun
hıştırtısından, yaprakların
yeşilinden, çiçeklerin renklerinden,
çam ağaçları kozalaklarının
yaşlanıp yere düşerken çıkardıkları
pat, patt, patty seslerinden,
sincapların çiftleşmesinden,
şarkılardan, şiirlerden, duygu seline
kapılırlardı. Hatta bazıları çok
hüzünlendi bu şiirden. Yapraklarını
dökmeye başladılar. Çam ağacı
inanılmaz bir hüzünlü bir ses
çıkardı. Sanırsınız Tosca'dan bir
arya okuyordu...

Aslında tüm ağaçlar tedirgindi.
Motorlu testere sesleri yaklaşıyordu
giderek... Ağaçların tansiyonu
yükseliyordu. Tüm ağaçlar bir
telaş içindeydi. Dokunsanız
ağlayacaklardı. Hüzünlü bir keder
ve ıssız bir yalnızlık içindeydiler.
Kime sıra gelecekti acaba?

Ardıç ağaçlarının tansiyonu
diğerlerine göre daha fazlaydı
genelde... Çünkü daha duygusaldı.

Şair de öyle diyordu:

“Ardıç ağacı türkölü sokak.”
Testerelerden bayağı uzakta idi.
Ancak birer –birer gidiyorlardı...
çamlar, dişbudaklar, göknarlar..
Bölümler halindeydi ağaç kümeleri.
Kendi içlerine kapanmışlardı.
Göknarlar, dişbudakların derdine
ortak olmuyordu. Çamlar ladinlerle
koro yapmıyordu. Serviler sessiz
ve sakindi. Hep ölümlerle haşır
neşirdi. Motorlu testerelerin kıyımı
yaklaşıyordu... Meşe, gürgen,
akçaağaç, çınar, kestane, kızılbaş,
porsuk, fıstık çamı, sedir, huş,
ıhlamur, sığla, kavak, sarıçam,
kayın, karaçam...

Klanlar halinde yaşıyorlardı.
Demokrasiyi bilmiyorlar, ihtiyaç
da duymuyorlardı. Doğanın
suyunu, ışığını, böceklerini,
havasını alarak toplu halde savaş,
kavga, öldürme bilmeden serpilip
büyüyerek, insanlığa ve topluma
yardımcı olarak büyüyorlardı.
Karbon gazını emiyorlar, yerine
oksijen veriyorlardı, hastalara ve
çocuklara... Doğanın yer çekimli
karanfil demetleriydi ağaçlar.

Ardıç ağaçları oranın en kuytu
köşesine mevzilenmişlerdi. Sıranın
kendilerine geleceği şüpheliydi.
Belki biterdi bu kesim ve kıyım...
Ağaç neden kesilirdi son model
elektronik testerelerle. Bunları
anlayacak kültüre sahip değildi
ağaç klanı. Ağaçlar birbirlerini
kesmiyorlardı da neden insanlar
yapıyordu bu barbarlığı. Bunun
yanıtını uzun-uzun düşündüler
ardıç ağaçları. Makul, makbul,
maznun, müthiş, olgun, solgun,
doygun bir karşılık bulamadılar.

Orta cenahtan, yaprakları yarı-
yarı ya dökülmüş, ardıç ağacı
kuşları tarafından özellikle ve
epeyce gagalanmış, trenin son
vagonundaki uzun boylu, yakışıklı,

saçları perde-perde yüzüne inen
ARDIÇ AĞACI bilge bir tavırla
atağa geçti:

Tolstoy der ki diye başladı:

“ Birbirlerini bilerek öldüren tek canlı
insandır...

Devam ederek; *Ayrıca doğayı
kirleten, savaşları tetikleyen,
her türlü çakallığın yaratıcısı...
insan. Hiroşima’da, Nagazaki’de,
Vietnam’da... Güncel olarak
yüzbinlerce insanı katleden, napalm,
sinirgazi, hawk füzeleri, kaleşnikof,
top, tüfek, atom bombası, napalm
bombaları, camları kıranları, bebeleri
ezenleri... İnsanoğlunu ölüme
götüren tüm çakallıkları bulan,
icat eden, uygulayan... İnsan denen
çakal.. Şimdi de bizi kesmeye
geliyorlar.”*

İleriden bir bağırtı...20-30
metreye varan en büyük boylu
ağaç ıhlamur 6-12 santimetrelilik
yapraklarını sallayarak bağırıma
başladı...

“ *Geliyor ulan bu insanoğlu
insanlar... Birazdan kocaman
gövdemizle devrileceğiz
birbirimizin üstüne... Kesmeye
geliyorlar bizi. Kaçışın”*

Tansiyonu fırlamıştı herhal...
Ağaç dünyasında yüksek boylu
ve yüksek tansiyonlu ağaç olarak
bilinir ıhlamur. Altında nice krallar,
aristokratlar sofralar kurmuşlardır..
Çiçekleri her derde devadır
ıhlamur ağacının. Nazım Hikmet
ne demiş ıhlamur ağacı için:

“*Sofya’ya bir bahar günü girdim
şekerim,*

ıhlamur kokuyor doğduğun şehir

Dünyayı sensiz dolaşıyorum

Böyleymiş kaderim,

Elden ne gelir...

*Sofya’da ağaç duvardan önce,
duvardan güzel*

*Sofya’da ağaç ile insan karışmış
birbirine hele kavak*

Neredeyse odaya girip,

Kırmızı kilime oturacak...”

Biraz ilerde boylu-poslu yeni gelin
gibi incecik boynunu uzatarak
ağlamaklı bir sesle söylendi kavak
ağacı:

Benim şiirim insan olduğu halde
bizler gibi kesilmiş, biçilmiş Metin
Altıok’tan:

“*Bedenim üşür, yüreğim sızlar*

Ah kavaklar, kavaklar...

Beni hoyrat bir makasla

Eski bir fotoğraftan oyduklar

Orda kaldı yanağımın yarısı

Kendini boşlukla sananlar

Omuzumda mı bir kesik el

Ki durmadan kanar

Ah kavaklar, kavaklar

*Acı düştü peşime ardımdan ıslık
çalar...”*

Biraz ileride çınar ağacı, çam ağacı,
meşe ağacı, zeytin ağacı, gürgen
ağacı, servi ağacı.. Kestaneler,
akasyalar, cevizler... Her birinin
ayrı şiiri var. Buralara sığmaz.
Ancak Sebahattin Ali ve Orhan
Veli’ye o büyük ustalara her zaman
yerimiz var:

“*Bir servi derki bana*

Rahat benim altımdadır

.....

Ada yolu kestane

Aman dökülür tane tane

Ada demek Adapazarı demek

Kadehler şişe olur çarkın başında

*Zaten efkârlısın, ayağını denk al,
şekerim.”*

Ertesi yıl yine geldim aynı mekâna. Merakımdan... Kulakkaya yaylasının Şekersuyu mıntıkasında ağaç falan kalmamıştı. HES iyice yerleşmişti mıntıkaya. Kesilen yüzlerce ağacın ortasına HES yönetim binası kondurulmuştu öncelikle. Anlaşılan bu binadan kesim işlemleri yönetilecekti. Paçayı kurtaran ağaçlar ıssız bir yalnızlık içinde idiler.

Bu olan bitenlerden habersiz bir çocuk ormanın derinliklerinde kaplumbağa taşıyordu kucagında. Sarılmıştı ona, sımsıcak bir sevgiyle ve bağlılıkla. Kaplumbağa ise çıkarmıştı ufak başını kabuğundan dışarı, bakıyordu çevresine motorlu testerelerle kesilmekte olan ağaçlara... Bu kez kıymetli ağaçlara sıra gelmişti. Ladin,

gökmar, çam... Ağaçlar yıkılıyordu birbirlerinin üstüne, savaşı andıran gürültülerle... Testereler daha da hızlı işliyordu, kesip biçiyordu hüznü ve kıymetli ağaçları... Kaplumbağa düşündü:

Ladin, çam... Bu kıymetli ağaçlar görgüsüz zenginlerin evinde mobilya olacaktı. Cansız, haksız, telaşsız, kansız, anlamsız... O ağaçlar kereste yapıp Ali Ağabeylerin pazarladığı ana akım medyanın televizyonlarında, gazetelerinde... zenginlerin villalarında mutfak dolabı olacaktı... Çam ağacından maun desenli...

Sonra beklemediğim bir şey oldu. Bir uğultu yükseldi ormandan. Bu kalan ağaçların sesleri idi. Sesler

Beethoven'ın 5.senfonisi edasıyla hırçın ve mutsuz devam ediyordu. HES kaderlerine hükmetmişti. Ağaçlar kaderlerinin efendisi olamamıştı. HES başarmıştı bu işi. Dalga-dalga yayıldı bu hüznü senfoni. Kulakkaya'yı aştı... Gitti.. Gitti.. Tüm evreni kapladı. Hüznü ağaçlar senfonisi...

Sincan İstasyonu

İki aylık yerel edebiyat dergisi

Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu:
Abdülkadir Budak

Yönetim Yeri: Atatürk Cad. İrem
İşhanı No 2/10, Sincan/Ankara

Tel: 03122696260

e-posta: sincanistasyonu@mynet.com

Abant Gölü Tabiat Parkı İzlenimleri

Prof. Dr. Sadık Erik

Hacettepe Üniversitesi
Fen Fakültesi

Biyoloji Bölümü
Em. Öğretim üyesi.

serik@hacettepe.edu.tr

0533 613 9079

Temmuz ayının ortaları, yıl 2017, bir gecelik kamp yapmak amacıyla Abant Gölü Tabiat Parkına yola koyulduk. Yaz ortaları olmasına rağmen, 1500 m. rakımlarındaki kamp yerinde sıcaklık gece çok düşeceğinden 2 çuval dolusu odun da yanımızda. İstanbul yol ayrımından Abant Gölüne gelinceye kadar çok sayıda motel , lokanta ve piknik yerlerini geçtik. Yeşil orman içinde yolculuğun keyfi bir başka. Giriş kapısında hafta sonu tatili nedeniyle uzun bir kuyruk var. Sağ tarafta tabiat parkı ile ilgili bir müze var ama, bu müzeyi ziyareti başka bir zamana bırakıyoruz. Aslında Tabiat Parkına girmeden müzenin gezilmesi, alanın flora ve fauna yapısı hakkında bilgi sahibi olursa, ziyaretçiler umarım çevreyi daha başka bir bilinçle gezeceklerdir.

Kapıdan ücretimizi ödeyerek giriş yaptıktan sonra, sol tarafta hemen yakındaki çadırlı, paralı kamp yerine ulaşmak için, mecburi istikamet, sağ taraftan gölün etrafını dolaşmak zorunda kaldık,

bir bakıma iyi oldu, bu kural sayesinde gelenler tüm çevreye bir gözetme fırsatı bulmuş oluyorlar. Kamp yapmak, piknik yapmak sadece yeyip içip geri dönmek olmamalı.

Etrafi dikenli tellerle çevrili " ÇADIRLI KAMP/KARAVAN KAMP YERİ " yazılı tabelası olan görevli kulübesindeki görevli ile ücret pazarlığı yaptıktan (ücret tarifesini yok) sonra yokuş yukarı tırmanıyoruz konaklama yerine. Kulübe tomruklardan çatma tekniği ile yapılmış, şirin ve orman peyzajına uygun. Ancak içi ve çevresi oldukça bakımsız.

Bizden önce gelenler arabalarını orman içine park etmişler, çadırlar kurulmuş, mangallardan dumanlar tütmeye başlamış bile. Otlar yarım metre boyda, tekerleğin açtığı izlerden yürüyoruz. Gölle nazır bir yamaçtayız, iki piknik masasını birleştirerek, çadırları kurmaya başlıyoruz. Çevremizde 4 çadır, ortada boydan yarım kesilmiş bir varil, içinde ateş yakmak için.

Kamp girişinde Tabiat Parkının krokişi, uyulması gereken kurallar yazılı. Buna göre yer ateşi yakmak yasak. Yerinde bir kural. Zira yer ateşi yakılan alanlarda, örneğin Kızılcahamam Tabiat Parkında yer ateşi nedeniyle her yan kül ve yanmış mangal kömürü kalıntılarıyla doluydu. Ancak "kamp yerine arabayla girmek yasaktır" kuralını kimse dinlemiyor. Dinlemiyor zira belirli bir bölgede otopark düzenlemesi yok. Tel örgü köşesinde Samat Yaylası yön tabelası ve altında ne camisi adı olmayan "Camii" yazılı tabela var. İşletmeci Hasan bey, ilerde, otoların aşağıda yapılacak bir otoparkta park edeceğini söylüyor. Olması gereken de bu zaten.

Kamp alanından görünüş, alıç çalıları ve sığır kuyrukları

Sığırkuyrukları (Verbascum sp.) ve açılmış alanlardaki cüce ardıç (Juniperus communis) öbeği ve ortasında yüksük otu.

Kamp alanındaki yapıdan biraz bahsedelim. Kamp alanı sarıçamların yoğun olduğu, seyrek de olsa aralarında göknar ve karaçamların karışık olarak yayıldığı bir orman yapısına sahip.

Göle doğru alçalan, yamaçlarda, ağaç açıklıklarında ise sonradan gelişen, orman tahribinden sonraki ilk vejetasyon yapısını oluşturan Alıç (*Crateagus*) ve sarı çamların (*Pinus sylvestris*) tipik ikincil (sekonder) elementi olan ve geniş öbekler şeklinde

yetişen Cüce ardıç (*Juniperus communis*), geniş öbek şeklinde büyüdüğünden bu tür adını almış öbekleriyle kaplı.

Yamacın en yaygın ve göz alıcı çiçeği ise boyu yer yer 1 m'ye kadar uzanan gösterişli sarı çiçeği ile sığır kuyruğu (*Verbascum*). Ardıç öbekleri arasında korunmuş durumdaki, gösterişli, 1 m boya kadar boylanmış yüksük otu (*Digitalis ferruginea*) çiçeği de görmeye değer. Kanımca alanın doğal güzellikleri için tam da bu

zaman en uygunu, yani Temmuz ayı ortaları.

Alan korunmuş durumda olduğundan çayır otları neredeyse adam boyu. Bu kadar yoğun ve uzun boylu otlar aslında en güçlü potansiyel yangın riski. Kurduğunda bir ufak kıvılcım, tüm alanın ağaçlarıyla birlikte ortadan yok olması demek. O nedenle kurumaya başladığında hemen biçilmesi gerekir.

Kamp yerinin uzaktan görünüşü (yanda) ve gölün doğu yamacındaki Göknar (Abies bornmüelleriana) serisi (aşağıda)

Kamp alanını keşif turunda gözüme anıtsal boyutlarda sarıçam (*Pinus sylvestris*) ağaçları takıldı. Şerit metre yanımda olduğundan hemen bu ağaçların ölçümlerini yapmayı düşündüm. Kastamonu anıt ağaçlarını yıllardır incelediğimden, artık bende alışkanlık oldu yanımda metre taşımak.

Kamp yerinde günü birlik gelenlerin yanında, uzun süre kalmak için yerleşmiş kampçılar da vardı. Yaşlı bir çift astım rahatsızlığı için aylardır burayı mesken seçmiş, adeta çadırdan bir ev yapmışlar, sobaları da yanlarında, şifa bulduklarını anlatmışlardı. Bir başkası televizyon ve koltuk bile getirmişti, evlerini taşıdıkları anlaşılan bu kampçılar belli ki daha uzun süre burada kalmaya niyetliler.

Sağlığını düşünenler, özellikle belirli yaş üstü grupları deniz-kum-güneş yerine yayla ve dağ turizmini seçmiş olmalı. Özellikle solunum yolu rahatsızlığı olanlar ve kampçılığı sevenler.

Soldaki çıplak tepe Samat Yaylası, koyu renkler göknar, açık renkler sarıçam

Güneş battıktan sonra hava yavaş yavaş soğumaya başladı. Kamp ateşi getirdiğimiz kuru odun sayesinde sabaha kadar yandı. Çadırda uyku tulumları içinde sabaha kadar soğuğu pek hissetmedik. Sadece gece yarısı kamp tuvaletine gitmek biraz sorun oldu. Sabah kalktığımızda çadırın üstü yağmur yağmış gibi ıslanmıştı. Sabah kahvaltısını yaptıktan sonra anıtsal ağaçların ölçümüne başladık. Şimdi sırasıyla bu ağaçları görelim:

**1. *Pinus sylvestris*
(Sarı çam- Çatallı çam)**

Çevre : 3.05 m

Çap : 1.15 m

Dallanma : 1.20 m

Boy : 25 m

Dip çevre : 3.40 m

Yaş: 300 yıl

Taç iz düşümü : 13 m²

2. *Pinus sylvestris*
(Sarı çam- üç kollu çam)

Çevre : 3.55 m

Dip çevre : 3.55 m

Çap : 1.30 M

Boy : 32 m

Dallanma : 1.70 m

Yaş : 300 yıl

Taç iz düşümü : 14 m²

Aslında gövde dört kollu iken
dördüncü kol kesilmiş.

**3. *Pinus sylvestris*
(sarı çam- beşkardeşler çamı)**

Çevre (en kalın gövde) : 0.60 m

Dip çevre : 4.5 m

Boy : 35 m

Taç iz düşümü : 21 m²

Yaş : 300 yıl

Beş ayrı gövde tabanda kaynaşarak
tek kökten çıkmış gibi görünüyor.
Çamlarda, özellikle sarı çamlarda
ender görülen bir gelişme.

4. *Pinus sylvestris* (sarı çam- iki kollu çam)

Çevre : 3.00 m

Dip çevre : 3.40 m

Çap : 1.10 m

Dallanma : 1.90 m

Boy : 35 m

Taç izdüşümü : 12 m²

Anıt niteliğindeki bu ağaçlar, sarı çamların yoğun olduğu bir bölgede. Şimdiye kadar yaptığım incelemelerde hiç bu kadar cüsseli ve bol anıtsal sarı çam görmemiştim. Alanda ölçüsünü aldığım sarı çamlardan başka daha onlarca kalın gövdeli çamlar yetişmiş.

Kamp alanı da bir çeşit yayla gibi. Gündüz sıcağın bunalırken, gece adeta donuyor insan. Sabaha kadar kamp ateşi yandı da etrafında oturabildik. Doğanın dinginliği ve kuş sesleri arasında uykudan uyanmanın keyfi de bir başka. Kandaki oksijen seviyesi doruğa çıkmış olmalı ki, sabahleyin dinç kalkabiliyoruz, az uykuya rağmen. Şehirde öyle mi, güne adeta yorgunlukla başlanıyor. Boşuna dememişler insan için en iyi ilaç doğadır diye, zaman zaman doğanın kucığına bırakmalı insan kendini. Yenilenme ve arındırma için bire bir.

Siyasetten de, günlük gelişmelerden de biraz uzak kalmak şart eğer tam bir dinlenme, kafa dinlenmesi için. Tam bir yaşam alanı niteliğindeki bu ormanlarımız ve yaylalarımız, gözümüz gibi bakmamız gereken alanlar. HES'ler, maden kazıları, rüzgar santralleri, kömür ocakları, mermer ocakları, baraj yapımı, yol açma girişimleri vb. ormanı yok eden unsurlar.

Son zamanlarda giderek çok önemli bir sorun haline gelecek olan çöp konusu da en az diğerleri kadar risk taşıyor. Sosyal medyada çok sık fotoğraflarını görüyoruz çöplük haline dönüşmüş ormanlık alanları. Saydığım bu parametreler ekonomi için ne kadar gerekli ise, doğal kaynaklarımız da en az o kadar gerekli. Aradaki dengenin bozulmaması gerekir. Zira ekonominin bozulması yine dolaylı olarak doğaya yönelen tehdit haline geliyor.

Yabancılar ya da özel sektöre kiraya verilmesi de kabul edilebilir bir durum değil. Ülkemizin yaşam alanlarından yararlanmayı neden vatandaşlarımıza sınırlayalım, bunun bir mantığı yok. Her şeyden önce, zihnimizde doğaya saygı iyice yer etmiş olmalıdır. Gerisi kendiliğinden gelir nasıl olsa. Ekonomiyi de düzeltmek önde gelen koşullardan biri, yukarda değinmişim, yoksa elin Arabına en güzel alanları satmak zorunda kalırız kaynak yaratmak için, halen ülkemizin diğer pek çok bölgesinde yapıldığı gibi.

Abant Gölü, konum olarak İstanbul ve Ankara güzergahlarının ortasında yer aldığından bu illerden çok sayıda oto göze çarpıyor. Tabiat parkında otopark uygulaması olmadığından, göl çevresi bir baştan bir başa otolarla kaplı. Sadece burası için değil, ülkedeki tüm piknik alanlarında, tabiat parklarında, hele de büyük kentlere yakınsa aynı durum söz konusu, yani doğaya mı çıktınız yoksa araba mezarlığına mı geldiniz? belli değil. En göze çarpan örnekleri **Kızılcahamam Tabiat Parkı** ve **Karagöl Tabiat Parkı**.

Egzoz kokuları arasına mangal dumanları da eşlik edince, nefes almak biraz zor oluyor haliyle, bu da işin bir başka yönü. Aracının radyosunu sonuna kadar açıp oyun havası çalan ziyaretçiler de var bu arada, kuş cıvıltılarını bastıran. Çözümü gerçekten çok zor bir sorun gibi görünüyor bu otopark konusu. Bu gibi yerlerin işletmesini alan kiracılar, kar elde edebilmek için arabaları gelir getirici bir unsur gibi görmekteler. Normalde olması gereken, parkların dışında bir otopark sistemi getirmek.

Göl çevresindeki yolun sağ tarafında, orman yönünde açık bir kanal var, yukarıdan gelecek akıntının yönlendirilmesi, göle akmaması için, sık sık uyarı levhaları konmuş, *"dikkat sağda kanal var düşmeyin"* der gibi, göl tarafında ise dar ve ince mıcırla kaplı güya bisiklet ve yaya yolu şeridi. Ne bisiklet için, ne bebek puseti ne de yürümeye elverişli. Zaten fazla yürüyen de yok. Gölü dolaşmak için fayton seferleri var,

saati 80 TL. Gölün kıyısındaki çayırılıkta ata binmek te mümkün. Çevredeki köylerde yaşayanlara ek bir gelir, epey müşterisi var, yediden yetmişe.

Milli Park İdaresi bayağı bir gelir elde etmiş olmalı, acaba bu gelirin ne kadarı Parkın giderleri ve güzelleştirmesi için harcanıyor? Milli Park yetkilileri anıt veya anıtsal değerdeki bu ve benzeri ağaçların tescil ve tanıtımını yaparsa halkın bilinç düzeyi artar, böylece doğa adına ve eko- turizm adına önemli bir adım atılmış olur. Ağaçlardan bazıları anıt ağaç standardına uymasa da *"korumaya değer ağaç"* statüsü kazandırılıp tanıtılması da yerinde olacaktır. Kimlik kazanan ağaç daha çok saygı ve ilgi görür.

Tabiat Parkındaki sözü edilen ağaçların tanıtımlarının çok profesyonel olmasa da ilgililerce dikkat çekeceğini, ilgi uyandıracağını ümit ediyorum.

Eşsiz Bir Arkeoloji ve Ekoloji Buluşması

Tuğba Can

can.tgb@gmail.com

Göller Bölgesi ve Teke Yarımadası, başka bir deyişle Psydialıların ve Likyalıların diyarı ülkemizin arkeolojik ve ekolojik açıdan en zengin yerleri belki de. Sagalassos ve Kibyra antik kentleri, Çamkuyu Araştırma Ormanı bu anlamda eşsiz. Elimizde TODEG tarafından inceliklerle hazırlanmış bir program olsa da, bilgisayarın

arama motorunda biraz gezinsek de, her gezgin gibi bu eşsizliği düşlemekten uzak Cumartesi sabahı erkenden yola çıkıyoruz. Grup şen şakrak ve biraz yeme içmeye düşkün. Neredeyse saat başı, genellikle Nuran Hanım'ın dolaştırdığı sarmalar, börekler, kurabiyeler, kekler, çerezler, meyveler bu düşkünlük hakkında

*Antoninler
Çeşmesi'ndeki Adalet
Tanrıçası Nemesis*

bir fikir verebilir. Ancak şu da doğru, bu sayede Sagalassos'a nasıl geldiğimizi anlamadık bile.

Sagalassos Burdur'un Ağlasun ilçesindeki bir Roma kenti. Sırtını dağa vermiş, altındaysa bir ova uzanıyor. Dolayısıyla kent korunaklı. O zamanlar kentlerin güvenliği çok önemli. Elbette bölgedeki düzinelerce pınar, maden cevheri, zengin kil tabakası ve Anadolu yol ağı üzerindeki yeri kentin buraya kurulmasında etkili olmuş ve kente refah getirmiş. Tipik Roma mimarisinin özelliklerini taşıyor kent; agorası, yani kent meydanı, aynı zamanda pazar yeri, sütunlu caddesi, hamamı, tiyatrosu, bazilikası, meclis binası, tapınakları ve onursal anıtları var.

*Arkeolog Düzgün Tarkan Sagalassos Antik Kenti'ni anlatıyor.
Bu antik kent Çeşmeler Kenti olarak da anılıyor.*

Peki muhteşem güzellikteki Antoninler Çeşmesi'ne ne demeli? Boşuna kent Çeşmeler Kenti olarak da anılmıyor.

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nden araştırma görevlisi arkeolog Düzgün Tarkan, çeşmenin inşasında yedi farklı renkli taş kullanıldığını söylüyor.

MS 160-180 yıllarında Augustus döneminden basit bir çeşmenin yerine inşa edildiği ve kentin en hayırsever ailesi Titus Flavius Severianus Neon'un yaptırdığı düşünülüyor. Onursal anıtlar

kentteki refahın bir göstergesi olduğundan Neon adına yapılmış birçok anıt var. Neon'un yaptırdığı kütüphane de Anadolu'daki Helenistik dönem kütüphaneleri arasında en önemlilerden biri. Ayrıca kent seramik konusunda da ünlü. Birçok eser Burdur Müzesi'nde sergileniyor. Anadolu demişken, Arkeolog Düzgün Tarkan bir konuya dikkat çekiyor. Bölgenin tarihinin on bin yıl öncesine dayandığını, aslında bunun Anadolu'daki tüm antik yerleşim yerleri için geçerli olduğunu söylüyor. Sagalassos veba

salgınları ve depremler nedeniyle tarih sahnesinden çekilmiş, ta ki Fransız bir gezgin antik bir yürüyüş rotasında yolculuk yaparken kenti keşfedene kadar.

Sagalassosdan ayrılıp Ağlasun'daki meydanın biricik ögesi ulu bir çınarı ziyaret ediyoruz. Gruptaki herkes tartışmasız doğasever. Ayrıca öyle şanslıyız ki aramızdaki orman mühendisleri ve biyologlar sayesinde merak ettiğimiz bir çok sorunun yanıtını anında alıyoruz. Bu ağaç kaç yaşında? Tahmini 600 yıllık... Bu beyaz çiçekli

Helenistik dönemde kentlerin güvenliğini sağlamak için dağ yamaçları yerleşim yeri olarak seçilmiş. Sagalassos'da sırtını dağa vermiş, önünde bir ova uzanıyor.

bitki nedir? Akyıldız. Endemik, yani bu yöreye özgü bitki. Bu ne ağacı? Ardıç, gövdesine bakın, çizgi çizgi kabukları görüyor musunuz? İşte böyle şanslıyız. Ayaklı kütüphaneler var aramızda ve yöreyi çok iyi tanıyorlar. Bu yönüyle bu bir gezi değil okul, ülkemizin kültürü, doğası, tarihiyle ilgili güzel bilgiler öğrendiğimiz bir okul.

*Burdur
Gölü'nde
gün batımı*

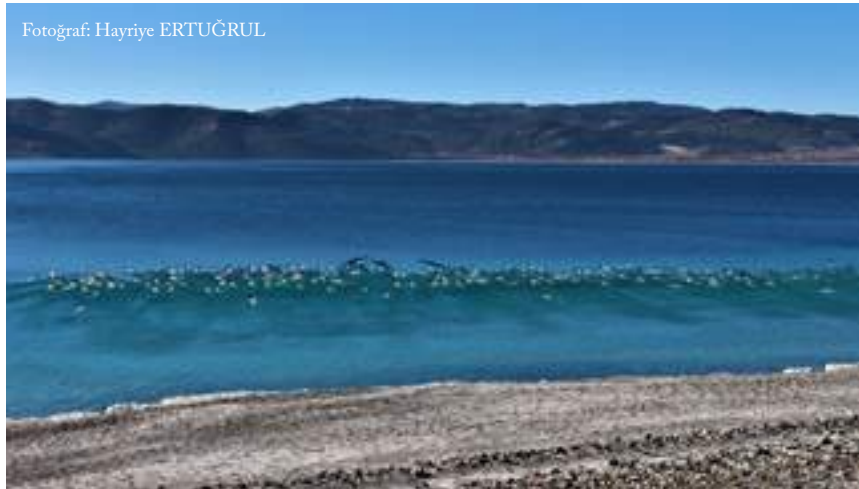
Burdur'a doğru yola çıkıyoruz, amacımız kentin müzesini gezmek. Bu müzede yalnızca Sagalassos değil Göller Bölgesi'ndeki diğer antik kentlerin kalıntıları da sergileniyor. Bu arada aklınızda bulunsun yıllık müze kartı alarak ülkemizde üç yüzden fazla müzeyi gezebilirsiniz. Müzenin çay bahçesindeki küçük bir moladan sonra Burdur Gölü manzaralı otelimize gidiyoruz. Otelde öğretmen okulu öğrencilerinin mezuniyet gecesi var. Bu da bize yörenin müziklerini ve keçiden esinlenerek ortaya çıkan teke zortlaması dansını görme ve deneme şansı veriyor. Akşam yemeği sonrasında grup dağılıyor kimi dinlenmeye çekiliyor kimi mezuniyet gecesini izliyor kimi de sohbete dalıyor. Sabah erkenden kalkacağız. Dakiklik konusunda

herkes özenli. Grup lideri Selim Kaplan ne derse o. Sekiz buçukta teker döner diyorsa muhakkak dönüyor. Sabah erkenciler göl çevresinde kısa bir tur atmayı ihmal etmiyor. Güneşli ve güzel bir bahar günü karşılıyor bizi. Göl kenarındaki sazlıklarda ve bitkilerde yuvalanan su kuşlarından mahmuzlu kız kuşu çifti bizi uyarıyor, yaklaşma diye. Ya yavruları var ya da yumurtaları var belli ki. Kuşların ötüşlerinin birçok anlamı var.

Birkaç alarm ötüşü yaptıktan sonra ebeveynler uzaklaşıyor. Ülkemizin en derin göllerinden biri olan Burdur Gölü, üç yüz bine yakın su kuşuna ev sahipliği yapıyor. Bunlar arasında nesli tükenmekte olan dikkuyruk da var. Kahvaltıdan sonra Gölhisar'a doğru yola koyuluyoruz. Ama

yolda, önce Türkiye'nin Maldivleri olarak anılan Salda Gölü'ne kırıyoruz direksiyonu. Bir krater gölü Salda ve rengi kıyıda cam göbeği, derinlerdeyse çivit mavisi. Paçaları sıvayıp ayaklarımızı suya sokuyoruz, kil alıp yüzümüze sürüyoruz, şakalaşıp fotoğraflar çekiyoruz. Çay molasız olmaz. Bölge insanların yol kenarına dizdikleri tezgahlar var. Farklı tezgahlara ayrılıyor. Çay içenler, gözleme yiyenler daha yeni kahvaltı ettik oysa. Grubun yeme içme konusundaki müthiş performansından söz etmiş miydik? Öyle ki aramızda her gezide acıttım demesiyle ünlü arkadaşımızın bile sesi çıkmıyor. Tabii alışveriş etme konusunda da iyi bir performansımız var. Çoktan Burdur'un ceviz ezmeleri alındı. Burada da ceviz, bulgur, badem, yerel ne varsa alıyoruz. Ekoturizmde katkıda bulunuyoruz.

Türkiye'nin Maldivleri Salda Gölü

Fotoğraf: Hayriye ERTUĞRUL

Alışverişi tamamlayıp Gölhisar'a gidiyoruz. Burada Kibyra Antik Kenti var. Elbette bir dağa sırtını vermiş ve önünde bir ova uzanıyor. Güvenliğin olduğu bir kent, refah demek. Burada bizi karşılayan antik kentin bekçisi İsa Eryurt müthiş bir anlatımla bize Roma Medeniyeti'ni yaşıyor. Şehrin kurulduğu ilk zamanlarda buraya ancak kayıkla gelebilirmişiz, çünkü şu andaki ovanın yerinde büyük bir göl varmış. Kentin hamamından başlıyoruz. Diyor ki,

*Sağanak yağmura
yakalanan ekip
tiyatronun galerisine
sığınıyor.*

hamam Roma Kent Mimarisinin önemli bir ögesi. Yalnızca yıkanma amaçlı değil, kent kültürünün, sosyal yapısının önemli bir parçası. Ayrıca kente gelen yabancılar da bir süre hamamda, karantinadaki gibi bekletiliyor. Salgın hastalıklara karşı iyi bir önlem bu. Sonra Odeon'u yani kentin tiyatrosunu geziyoruz. Tiyatrolar da yalnızca oyunların sahnelendiği bir yer değil aynı zamanda, bugünün gazetesi, radyosu, televizyonu gibi haberlerin duyurulduğu bir mekan. Bol bol fotoğraf çekiliyor. Bu işin ustası Rumi Sabuncu, toplu fotoğraflarımızı o çekiyor. Aynı zamanda entelektüel kişiliğiyle sohbetlerin aranan insanı.

Bir anda sağanak yağmur yakalıyor bizi. Tiyatronun bir galerisine sığınıyoruz. Hemen grup gırgır şamataya başlıyor. Kısa bir yağmur arasından sonra bu kez kent meclisini geziyoruz. Rehberimiz devlet adamlarının meclisin kapılarından nasıl geçtiğini, halkın onları nasıl karşıladığını anlatıyor. Sonra da sütunlu caddeye gidiyoruz. Rehberimiz öyle anlatıyor ki pazar yeri, balıkçılar, hububatçılar gözümüzde canlanıyor. Bir dükkanın önünde biri, zekice inşa edilmiş terazide 10 talatlık bulgur tartıyor. O kadar ince işçilik var

ki kentin mimarisinde, örneğin şehrin su sistemi bizi büyülüyor. Bunu 10.000 kişilik stadyumu gördüğümüzde de yaşıyoruz. Yağmur yağdığı halde oturma alanlarında su birikmeyecek şekilde tasarlanmış. İsa Eryurt burada

askeri talimler yapıldığını, bu talimlerin kenti ele geçirmekle ilgili hayalleri olanları nasıl vazgeçirdiğini açıklıyor. Yirmi altı yıldır kendini burayı tanımaya, tanıtmaya ve keşfetmeye adanmış bu güzel insanı hayranlıkla dinliyoruz.

*Koca Sedir
Anıt Ağacı*

*Yeryüzünün en büyük Lübnan sediri ormanı
Elmalı Çamkuyusu Araştırma Ormanında bulunuyor.*

Göhlisar'da güzel bir yemek yedikten sonra cilasını Memiş'in yerinde atıyoruz, çörek otu kahvesi içerek. Ama sunumu görmelisiniz; tepside bir kupa kahve, yanında küçük bir toprak testi su ve bardağı, elbette lokum ve hurma. Çok güzel bir girişimcilik, aynı zamanda ekoturizm örneği. Hiç oyalanmadan Elmalı'ya geçiyoruz. Ertesi gün yeryüzünün en büyük sedir ormanını gezip iki anıt ağacı ziyaret edeceğiz ne de olsa. Bu araştırma ormanında çok emeği olan Süleyman Kaçar bize hem Elmalı hem de Araştırma Ormanı'yla ilgili bilgiler veriyor. Elmalı'ya gider gitmez yaptığımız ilk iş müzesini gezmek. Gerçekten çok güzel bir müzesi var özellikle duvarları resimle kaplı mezarları görülmeye değer. Otele yerleşiyoruz, yine dağılıyoruz, kimi ilçeyi turluyor, kimi maç izlemeye gidiyor, kimi dinleniyor. Akşam yemeğinde yine birlikteyiz. Yemek sonrası sohbetlerinin tadı da eşsiz. Sabah erkenden yine ayaktayız.

Kısa bir şehir turu yapıp Elmalı Orman İşletmesi'ne giriyoruz; işletme müdürü ve yardımcısı bizi gülen yüzleriyle karşılıyor. Burada Süleyman Bey bize Sedir Ormanı ve katrancılık hakkında bilgi veriyor. Orman yolunda Avlan Gölü'nün hazin hikayesini dinliyoruz. Göl, tarım alanları açmak amacıyla kurutulmuş.

Bu süreçte 68 kuşağı ODTÜ'lü gençlerin mücadelelerinin hikayesini de dinledik. Bunlar arasında Deniz Gezmiş ve arkadaşları da var. Sonrasında su rejiminin bozulması, iklim değişikliği ve çölleşmeyle birlikte bir yandan ekolojik denge değişirken en çok su kuşları etkilenmiş, bir yandan da tarımdaki verim azalmış. Bugün yöredeki köylülerin talepleri doğrultusunda sulak alan tekrar arındırılmaya çalışıyor. Çamkuyusu Sedir Ormanı Bey Dağları'nın yamaçlarını kaplıyor. Yeşil ve mavinin binbir tonunun olduğu ormanda Lübnan sediri,

bozardıç, katran ardıç, kokulu ardıç, meşe, akça ağaç, dişbudak bulunuyor. Tavşan, tilki, yabandomuzu, keklik, kartal, şahin gibi diğer sakinlerini görmesek de izlerini fark ediyoruz. Özellikle domuzların eşelediği toprak yerler dikkatimizi çekiyor. Ormanda birkaç kilometrelik bir yürüyüşle, elbette ispinozlar ve baştankaraların senfonisi eşliğinde ve güzelim orkideleri gördükten sonra Koca Sedir Anıt Ağacı'na ulaşıyoruz. Bin yıllık ağaca sarılıyoruz, hatıra fotoğrafı çekiyoruz. Bu arada yolda gördüğümüz sedirlerin bazılarında yaralanmalara karşı bitkinin aldığı önlem olan reçineleri inceliyoruz. Orman banyosu dönüş yolunda da devam ediyor. Ormancılık Araştırma Enstitüsü'nün buradaki binasını ziyaret edip kısa bir çay molası verdikten sonra bir başka anıt Şah Ardicını ziyaret ediyoruz. Gövdesi öyle geniş ki, grup olarak çevresini sarıp elele tutuşuyoruz. Yine hatıra fotoğrafları çekmeyi ihmal etmiyoruz.

Bu kez de ıralı'ya doğru yol alıyoruz. Çıralı üç kilometrelik kumsalıyla deniz kaplumbağalarının üreme alanı. Portakal ve limon ağaçları arasındaki ahşap bungalov evleri, pansiyonları ve deniziyle büyüleyici. Buna dolunay da eklenince ve bölgenin yerel lezzetleriyle Şahin Pansiyon'da keyfimiz yerinde. Hatta bunu Olimpos'un sönmeyen ateşi Yanartaş'a tırmanarak perçinliyoruz. Gece önce ateş başında sonra deniz kenarında bitiyor. Ertesi sabah kahvaltıdan önce sonra deniz keyfi de bu muhteşem gezinin tatlısı gibi. Sonra geri dönüş yolculuğu başlıyor. Elbette her fırsatta yeme içme, alışveriş molalarıyla birlikte. Geceyarısı Ankara'ya döndüğümüzde tatlı bir yorgunluğumuz ve çok güzel anılarımız var.

*Şah Ardıç
Anıt Ağacı*

Kibyra Antik Kenti'nde Sütunlu Cadde

Çanakkale İli Kirazlı Yöresinde İşletme İzni Alınan Altın Madenciliği Hakkında Teknik Rapor

Erhan ÇAKIR

TOD Çanakkale Temsilcisi

Çevresel Etki Değerlendirmesi
Yönetmeliği Tanımlar başlıklı 4.k
maddesinde, Duyarlı Yörelere;

*“Çevresel etkilere karşı biyolojik,
fiziksel, ekonomik, sosyal ve
kültürel nitelikli özellikleri ile
duyarlı olan veya mevcut kirlilik
yükü çevre ve halk sağlığını
bozucu düzeylere ulaştığı
belirlenen yörelerle, ülkemiz
mevzuatı ve taraf olunan
uluslararası sözleşmeler uyarınca
korunması gerekli görülen ve ek-
5’te yer alan alanları,”*

Olarak tanımlanmış ve bağlantılı
olan ek-5 1. (ğ) maddesinde
“Orman Kanunu uyarınca orman
sayılan alanlar” da “**Ülkemiz
mevzuatı uyarınca korunması
gerekli alanlar**” arasında
sayılmıştır.

ÇED Olumlu belgesi istenen
alanın tamamı Devlet
Ormanıdır. Bilindiği üzere
orman kaynaklarından topluma
sağlanan faydaların tümünde
“kamu yararı” bulunmaktadır
ve orman alanlarının başka bir
etkinliğe tahsisi için daha büyük
bir kamu yararı olmalıdır¹.

**İdare Mahkemeleri, Danıştay
ve Anayasa Mahkemesinin
bu güne kadar kesinleşmiş**

**bazı kararlarında “ÜSTÜN
KAMU YARARI ÇEVRENİN
KORUNMASIDIR” ilkesi öne
çıkılmaktadır.** Dar bir toplum

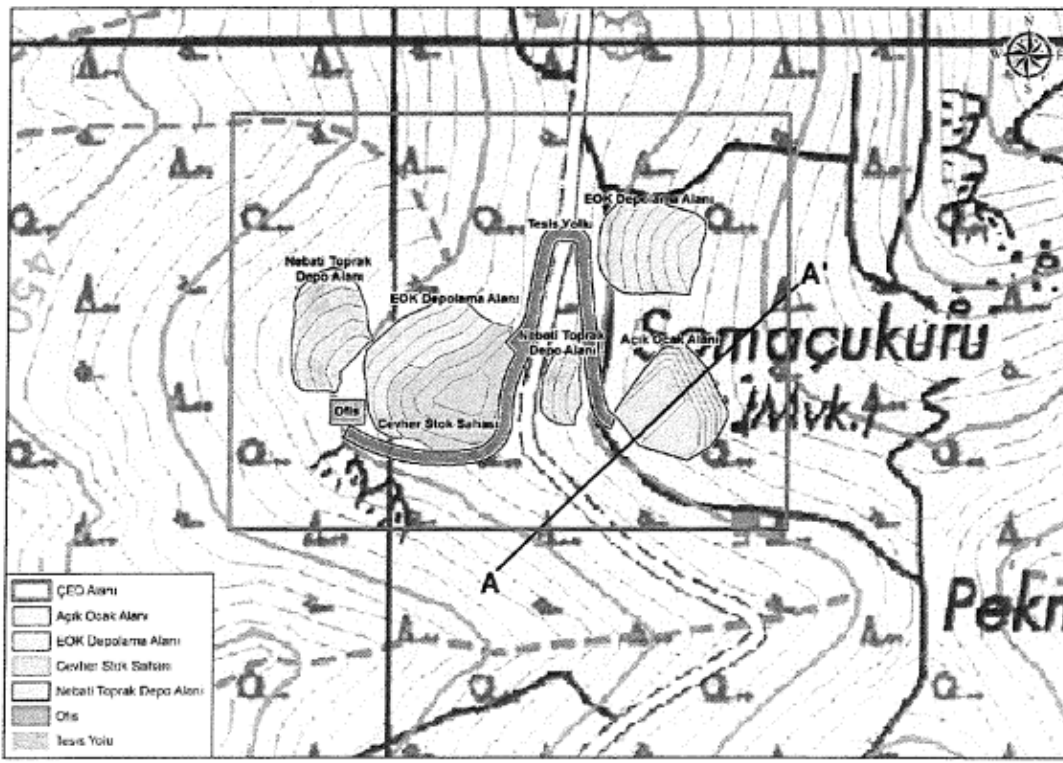
kesiminin faydalanacağı yarara,
hangi maliyetlerle ulaşıldığı
önem kazanmakta, karar vericiler
için tüm toplumsal maliyetlerin
açık biçimde ortaya konulması
gerekmektedir. Kısa dönemli,
ekonomik gelişme, büyüme,
istihdam yaratma, gelir sağlama
hedeflerinin uzun dönemde
doğal dengenin bozulması, doğal
kaynakların tükenmesi, biyolojik
çeşitliliğin yok olmasına neden
olacağı açıktır. Diğer yünden
projesini gerçekleştirmek isteyen
yatırımcı ile parasal bağı bulunan
ve onların raporlarını hazırlayan
kuruluşların bu toplumsal
maliyetleri gerçekçi biçimde
yansıttıkları da oldukça tartışmalı
bir konudur.

Dava konusu alanın çevresel
etkilerinin tam ve doğru biçimde
değerlendirilmediği görülmektedir.

1. Orman idaresince düzenlenen
“ÇED İnceleme ve Değerlendirme
Formu” 27.08.2012 tarihlidir.
Bu tarihte, başvuru sahibinin
sahada yapmak istediği çalışmanın
türü, tekniği ve üretim süreçleri,

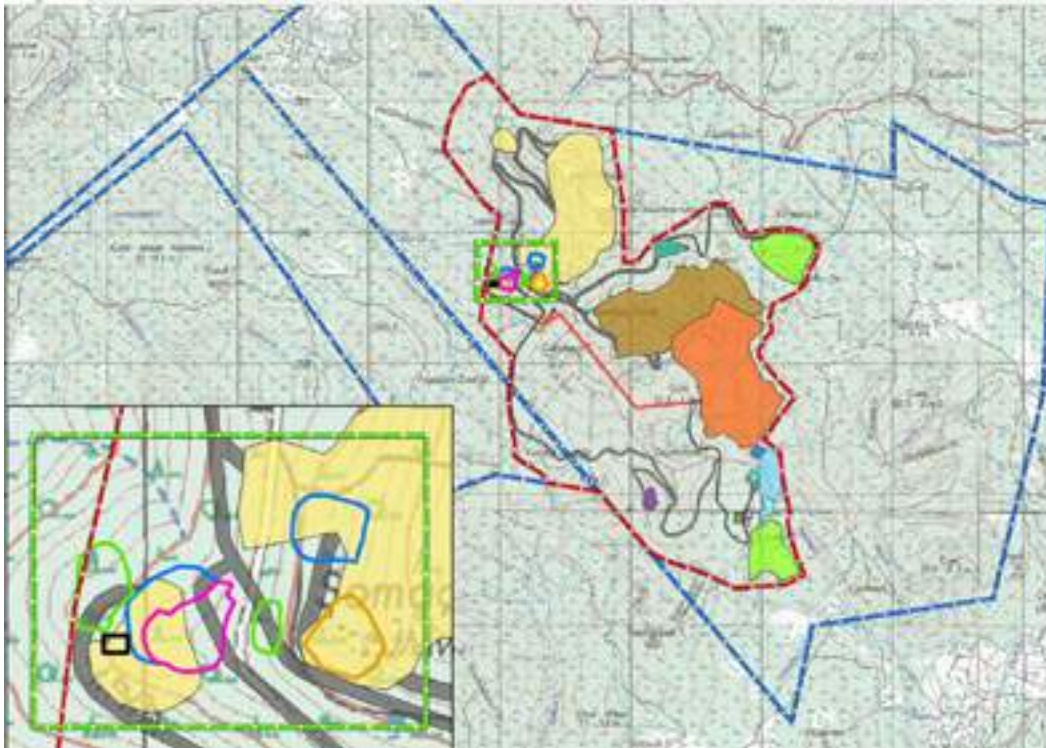
1_ M. KORKMAZ TOLUNAY, A., Korkmaz, M., 2004. Ormancılıkta
Kamu Yararı ve Üstün Kamu Yararı Üzerine Analizler, Süleyman
Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,

Harita 1: ÇED Olumlu kararı (2607) verilen ilk başvuru alanı

Şekil 2-2 Genel Vaziyet Planı

Harita 2: İlk başvuru alanı ile Kapasite artışı sonrası alanların karşılaştırılması

görüş bildiren idare tarafından bilinmemektedir. ÇED'e konu alan iki işletme müdürlüğü sorumluluk sahasında kalmasına rağmen bu işletmelerden yalnızca birinden görüş alınmış sahanın daha büyük bir kısmından sorumlu olan Bayramiç Orman İşletme

Müdürlüğünün görüşleri nihai rapora yansıtılmamıştır. Orman idaresinin ÇED değerlendirilmesi yapmadığı bir alanda faaliyet planlanmıştır.

2. 2607 sayılı ÇED olumlu belgesi verilen alan ile 02.08.2013 tarihli

3117 sayılı ÇED Belgelerinin haritaları karşılaştırıldığında; İlk başvuru sahasının gerçek yatırım amaç ve hedefine göre oldukça küçük tutulduğu, alanların örtüşmediği, ilk başvuruda "Depolama Alanı", "EOK Depolama Alanı" olarak

gösterilen sahanın (Harita 1-2) bir sonraki başvuruda kazı yapılan “Ocak Alanı” olarak gösterildiği görülmüştür. Aynı alan üzerinde aynı anda iki ayrı kullanım yapılma olanağı yoktur.

Bu durumda yapılan ilk başvurunun gerçek ve geçerli bir faaliyete ilişkin olmadığı yalnızca olumlu ÇED alabilmek için türetilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu başvurunun ciddiye alınıp değerlendirilmesi, tartışılması, çevreye etkilerinin hesaplanması gereksiz bir zaman kaybıdır.

İlk başvuru ve yargılama aşamalarında kullanılan “*cevher çıkarılması dışında herhangi bir fiziksel ya da kimyasal işlem uygulanmayacaktır.*” ve “*Geniş orman alanı içinde davaya konu faaliyet nedeni ile orman örtüsü tahrip olunacak arazi yaklaşık 27 hektardır. Geniş orman alanı içinde, küçük miktar sayılabilecek bu alanda ağaçların kesilmesi ve sonrasında yeniden yerel türlerle ağaçlandırılması orman varlığının korunması ve sürekliliğinin sağlanması bakımından sorun oluşturmaz*” argümanlarının yanıltıcı ve taktiksel olduğu sonucuna varılmıştır.

Başvuru sahibinin, hala geçerli olduğunu iddia ettiği tek ÇED belgesi bizzat kendisi tarafından geçersiz kılınmış bu belgedir ve uygulama yapılmadığından iptali gerekmektedir.

3. Cevher / atık oranı dikkate alındığında en tehlikeli metal madenciliği türü olan altın madenciliği, çevrede fiziksel ve kimyasal değişimlere yol açacaktır. Sahadaki İşletme Ruhsatı 979,3 hektar, ÇED görüşü alınan 613 hektar, İşletme iznini ise 348,4 hektardır. Sahada yeni bir

başvuru daha yapılması şaşırtıcı olmayacaktır.

4. Mevcut mevzuatımızda, birikmiş toplam etki (kümülatif) değerlendirilmesi yapılmamaktadır. Bu nedenle aslında tek başına kabul edilebilir ve katlanılabilir seviyede bulunan çevre zararlarının birlikte etkisi, değerlendirilmemektedir. Çevre ve toplum için zarar eşiklerinin ne zaman aşıldığı anlaşılamamaktadır. Anayasa’mızın 56. Maddesinde Devlete ve vatandaşlara verilen “Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek” ödevi uyarınca; havza ya da bölge bazındaki birikmiş etki sınırlarının belirlenmesi bir zorunluluktur. Biga yarımadasında altın madeni işletme izni alan 5 adet firma bulunmaktadır. Pek çok havzada ise henüz işletme izni aşamasına ulaşmayan başvuru süreçlerinin devam ettiği bilinmektedir. Toplam etki hesaplanmadan yapılacak yalın değerlendirmeler, Anayasal görevin çiğnenmesi sonucunu doğuracaktır.

5. Türkiye ormanlarının idare ve yönetiminden sorumlu olan Orman Genel Müdürlüğü’nün 2017-2021 dönemi için hazırladığı “Stratejik Plan” da sunulan verilere göre, son 6 yıllık süre içinde 17. Madde izinlerinde % 25, 16-18 madde izinlerinde % 59 oranında bir atış söz konusudur². Son yasal düzenlemeler ile birlikte anılan maddelerdeki kapsamın genişlemesi nedeniyle bu eğilimin devam edeceği beklenmektedir. Nitekim ormanların kamu yararı altında uzun süreli tahsisleri ve ekosistem parçalılığı (fragmentasyon) artık ormanların varlığına tehdit olarak gösterilmektedir (OGM Stratejik Plan 7.4 Tehditler sf 40-41).

Yücel Çağlar ve Son kitabı “Ormanların Gümbürtüsü”

Süleyman Dingil

Yeni İnsan Yayınevi, Ekoloji Kitaplığı, kitabı adresime gönderdiğinde telefondaki kişi “kitap hakkında bir yazı yazar mısınız” diye bir öneride bulundu. Siz olsanız ne derdiniz? Ne diyeyim, bilemem ki dedim.

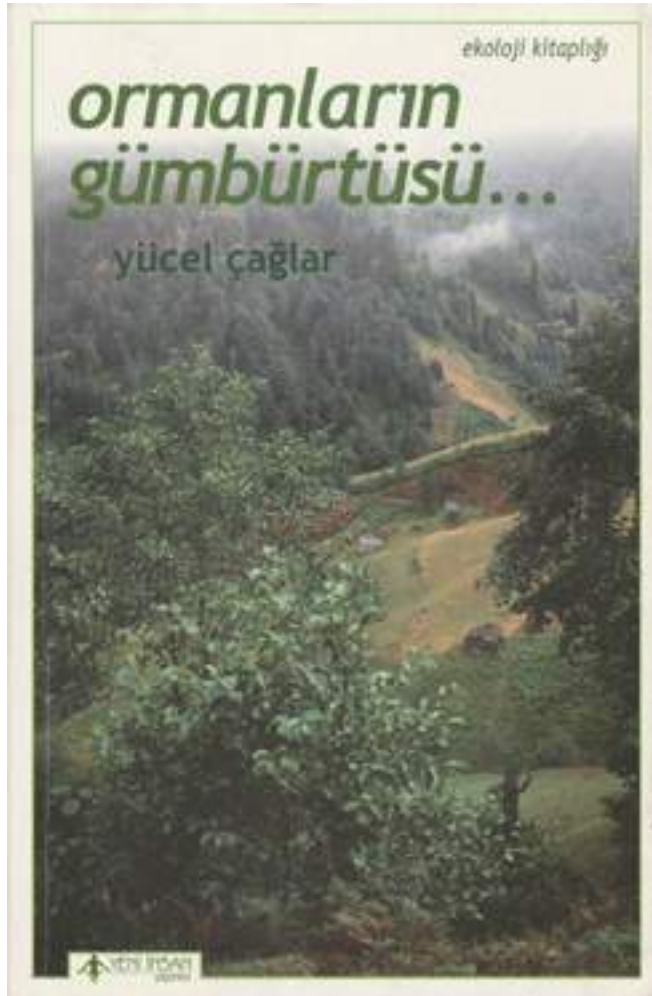
Bu kitap, Yücel Çağlar’ın 45. mi, 50. mi kitabı pek bilemiyorum. Kitaplarının yarısından çoğu imzalı olarak elimde... Ben

bu kitabı bahane ederek 1998 de yayımladığım bir kitabımın “Yirminci Yüzyılımız Aydınlanmanın Şafağında Türkiye” önsözünde verdiğim bir sözü yerine getirmeyi düşünüyorum: “Hele ben bir edebiyatçı olsam ne kadar çok yazarımızı, şairimizi dile getirmek isterdim” demiştim. En büyük ormancı diye tanıdığım meslektaşım, arkadaşım Yücel Çağlar’ı dile getirmek isterdim diye bir söz kullanmıştım.

Şimdi hem Yücel Çağlar’ı, hem bu kitabı anlatmaya çalışırken yer yer herhalde kendimi de anlatacağım, kendi yorumlarımı, kendi anlayışımı v.b.

Artık bir edebiyatçı oldum, iddiasında falan değilim, onu da belirteyim.

Kitabın ön kapağı bir başka güzellikte... Ama beni asıl çarpan kitabın arka kapağı: Resim ve keçi ile diyalog.

Bir zamanlar, orman zararlıları diye keçiye hedef gösterdiğimiz yılları anımsıyorum.

Doğru ya da yanlış, Tito için anlatılan bir hikâye duymuştuk o yıllarda: Yugoslavya'da Tito tüm keçileri kestirmiş, üç yıl vatandaşlarına keçi konservesi eti yedirmiş. Ne büyük başarı diye ormancılık için anlatılırdı. Türkiye'de de örnek alınsın, diye. Ben rehber olup da Pan müziğini, şarabı öğrendikten sonra bizim ülkemizin dağlarımızın keçiden üstün bir sahibinin olmadığına gönül verdim. Kitabın arka sayfasındaki resme ve diyaloga dayanarak, Yücel'in keçi ile diyalogunu da okuyunca, keçiye karşı eski düşüncelerimden utanarak bildiklerimi anlatmaya çalışacağım. Özgen Acar, konferanslarında ve Karaf Dergisi, Antik Dekor Dergisi (Sayı 107, 2008) "Şarap sanatı yarattı" makalesinde şarap tanrısı Dionizos'u keçiye benzeyen Satirleri, Pan'ı, Marsiyas'ı anlatırken Nuhun gemisindeki hayvanlara da atıfta bulunur. Her hayvandan bir çift gemide korunurken güvercin gönderilir, güvercin bir zeytin dalıyla gemiye geri gelir. Bir çift keçi gönderilir. Akşamüzeri keçiler Nuhun gemisine geri geldiğinde dans etmeye başlarlar. Nuh onları bir gün takip eder, görür ki asmalardan dökülen üzümler çukur taşlar kayalar içinde şaraba dönüşmüştür. Keçiler onlardan içip sarhoş olmuşlar. Nuh da içer onun da hoşuna gider o da sarhoş olur.

Ben, içkiyi küpüne düşmeden içki gibi içersen ne denli önemli olduğunu salt ormancılıkta değil rehber olduktan sonra da öğrendim. Kırk yıllık rehberlik hayatımda turizmci olarak, müşterilerimiz turistlerle akşam

yemeği yerken hiçbir akşam yemeğinde içkisiz bir masa görmedim. Rehber dergilerinde, kitaplarımda "Turizm eşittir içki, içki eşittir turizm" diye makaleler yazdım.

Gerçi şimdi Yücel'i ve kitabını anlatırken içkiye dalmam Yücel'e uymuyor, olabilir. Yücel içkiye benim gözümle bakmaz. İçkiye ve içene karşı değildir. Ama benim gibi içkiyi baş tacı yapmaz.

Yalnız turizmcilerin değil, ormancıların da içki, vazgeçemeyecekleri bir dosttur, dost sofrasının vazgeçilmez bir ögesidir. Şimdi orman lokallerinde, akşam yemeklerinde içki yasaklandı. Salt orman lokallerinde değil öğretmen evlerinde de içki kaldırıldı.

Oysa ormancılıkta bir gelenek vardı: İlkbaharda orman işletmelerinde damga başlayacağı zaman gelenek olarak bölge şefleri toplanır, Orman İşletme Müdürünün belirlemesi ile bir bölgede bir davar kesilir, ziyafet hazırlanır, rakı içilir ve damga sezonu başlamış olurdu. Aynı geçmiş çağlarda ilkbaharı ve sonbaharı, yazı karşılama, sonbaharda ürün elde etme hasat mevsimi kutlamaları gibi; üzümden şarap yapma, pekmez yapma şenlikleri şölenler eğlenceler gibi.

45-50 yıl önce, o yıllarda bir gün kadife sesli Orman Mühendisi

*Orman Yüksek
Mühendisi
beykeltıraş Yalçın
Yeşilkaya'nın
Süleyman Dingil için
Yeni Rakılı büstü*

Orman Bölge Şefi bir arkadaşımız, Türk sanat müziği sevdalısı Erol Turan'ın bölgesinde bir damga başlama şöleni düzenlenir. Kendisinin anlattığı bir anısını hiç unutamam: Böyle bir damga başlama şöleninde sofralar hazırlanmış, yemekler, mezeler masada. Rakı bardakları masada. Fakat ortada rakı yok. Herkes, Erol Turan'a bozulur gibi, soru sorar gibi bakarlar. Hani nerede derler. Onun da istediği budur: "Yahu arkadaşlar, başınızı kaldırıp da çam dallarına bir baksanıza" der. Herkes yukarı bakar ve görürler ki yetmişlik rakı şişeleri çam dallarında asılı durmaktadır. Bir rahatlama, bir alkış.

Biz şimdi ancak şurada, burada Erol Turan'la, Hilmi Gürdal'la Antalya'da o günleri, o gelenekleri yad ederek rakı içmeye devam ediyoruz.

Son olarak bu yıl (2017) Antalya valiliği, Antalya, referandumda "hayır" dedi diye Antalya'nın turizmine, turizmden yaşayan

insanlara darbe vurmak için içkiye yasak getirdi.

Nazım Hikmet'in de "hiç akşamcı olmadım" demesine karşın Varna şiiirinde içkinin güzelliğini anlatmasını kitaplarından anımsarım:

"Şu Varna deli etti beni, divane etti.

Domates, yeşilbiber, kalkan tavaşı.

Radyoda ha uşaklar, Karadeniz havası.

Rakı kadehte aslan sütü, anason, oy anason kokusu.

Ahbapça, kardeşçe konuşulan dilim.

A be islah be, islah be halim.

Şu Varna deli etti beni

Divane etti..."

Şimdi içkiyi bırakalım, sadede gelelim, artık.

Yücel Çağlar'ın "Ormanların Gümbürtüsü" kitabının içinde yüzlerce, binlerce çevreye, ekosisteme değinmeler, çözümler, çözümsüzlükler karşımıza çıkmaktadır.

Önce ben Yücel Çağlarla ormancılık mesleğimizdeki arkadaşılığımızdan, orman işçiliği ile ilgili başlangıcımızdan başlayayım.

Ben Antalya Orman Araştırmada çalışırken, o Ankara'da 1973 yılında Hayati Gürtan'ın Orman İşletmeciliği, Orman İşçiliği bölümünde göreve başlıyor. O arada Ankara'da Orman Araştırma Enstitüsünde Orman İşçiliği, Orman İşletmeciliği bölümünde güçlü bir kadro var: Celal Çoban, Yalçın Anıl,

Hikmet Gülaydın, Erol Duruöz, Rızkullah Muallaoğlu. Ben istifa ettikten çok sonra Antalya'da bir sunumumda bu isimleri sayarken salonda tesadüfen bulunan ve o konuları bırakmayan bir profesör olan Ergün İlder bana takılmıştı: "Süleyman herkesi saydın, beni saymadın" demişti. Ergün İlder o yıllarda sonradan girmişti, Orman Araştırmaya, Araştırmada orman işçiliği bölümüne. O, o branşı bırakmadı, araştırmacılığı bırakmadı, o konuda araştırmalar yaptı, Profesör oldu, öğretim üyesi olarak da görevini sürdürdü.

Ormancılık Araştırmada o kadrodan sonra ne Ankara'da ne taşrada bir daha orman işçiliği üzerine bir kadro kurulamadı.

Ben sedirler, kızılçamlar üzerinde tahtacı orman işçileri ile kesim ve sürütme araştırmaları yaparken sık sık Finike'nin Gökbük Köyü tahtacı orman işçileri ile birlikte çalışıyordum. Bir ara Yücel Çağlar bana orman işçileri ile ilgili anket formları gönderdi. Tahtacı işçilerinin yoğun olduğu Elmalı'nın Akçainiş köyüne o sıralarda Sedir Araştırma Ormanı Şefi Mehmet

Soner'le gittik. Akçainiş Köyünde bir kahvehanenin bahçesinde, köylülerle sohbet edip anketleri dağıttık. Köylüler Mehmet Soneri tanıyorlardı. Beni tanııyorlardı. Muhtar olsa gerek biri Mehmet Soner'e " Bu arkadaş kim mesleği ne" dedi. O da "Orman mühendisi, ağabeyim, araştırmacı" dedi. Köylü, "desene Mehmet Bey, yine kuzuyu kurda teslim ediyorsun" dedi. O arada Suha Arın, orman işçileri için "Tahtacı Fatma" filmini Çığlakara Ormanlarında yeni bitirmiş, ekibi ile köye inmişlerdi. Yücel Çağlar'ın adını anınca Süha Arın köylüye " Öyle konuşmayın, Ankara'da Yücel Çağlar'ı iyi tanırım, değerli bir orman araştırmacı arkadaşımızdır ve bu filme de büyük katkısı oldu" dedi.

Yıllar sonra ben o tahtacı işçileri için yaptığım araştırmaların birinde, motorlu testere ile kesim işçiliğinde inanılmaz bir işçi sömürüsü, birim fiyat (vahidi fiyat) tersliği ile karşılaştım. Bu konuyu çeşitli yerlerde dile getirdim. 1983'te Ömer Özen döneminde salt bu iş için Ankara'ya geçici görevle görevlendirildiğimde tam düzeltirken benim de Ömer Özen'in de vahidi fiyatlarla ilgili Daire başkanı Yaşar Aytimur'un da meslek ömürleri o görevlerde yetmedi. O köylünün dediği kurt kuzuyu yemeye devam etti. Kurt dediği sistem Orman Mühendisi olarak kuzu gibi beni de yedi. Kurt değilim diye, orman işçilerinin, sorunlarının araştırmalarını yaparken sevdiğim ormancılık mesleğinden uzaklaştırdım.

Şimdi orman işçileri, orman köylüleri müteahhitler elinde yeni sistemin içinde o zamanlardaki orman işletmelerindeki durumlarından daha da kötü olarak hem ormana, hem kendilerine çağdaş olmayan işçi koşullarında

yaşam savaşı veriyorlar. Çünkü 50 yıl önce bu işçilerin ormanda naylon çadırlar, tahta barakalar içindeki yaşamları ve bugünkü kesim alanlarındaki görüntülerinde değişen bir şey yok. O yıllarda özlediğim temiz bir orman işletmeciliğinin ancak yetişmiş ve özlük hakları verilmiş orman işçileri ile gerçekleşeceğini ümit ederken, ne yazık ki 50 yıl sonra onların daha kötü durumda olduklarını görüyorum, izliyorum.

"Ormanların Gümbürtüsü" Yücel Çağlar'ın kitabının içeriğinde yüzlerce binlerce öneri, orman yasalarındaki değişiklikler, orman sayılan yerlerle ilgili oyunlar, dalavereler, alavereler en ince ayrıntılarına değin ele alınmakta...

2/B'ler, ormanmış da orman vasfını kaybetmiş alanlar, ÇED raporları, çeşitli türleri ile yüzlerce hayvana ev sahipliği yapan, toprağı tutan, havayı temizleyen, yağmuru ve yer altı sularını düzenleyen makiliklerin orman sayılmaması, orman köylülerine, ormanlara iyilik yapıyoruz görüntüsü altında, orman köylülerine ve ormanlara yapılan kötülükleri, bu gözlerle okuyorum, Yücel Çağlar'ın kitabını.

1961 Anayasasında yer verilen " Bütün Ormanların gözetimi devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanasımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olunamaz" (sayfa 16). Böyle denmesine karşın tam tersine yukarıdaki ifadeler tarıma, özel kullanımlara, turizme, mermer ocaklarına, orman ağacı yerine, orman ağacı olmayan ağaçlarla ağaçlandırma değişiklikleriyle ve TOKİ'lere orman alanlarının peşkeşi ile orman alanları

daraltılmış, darbe üstüne darbe yiyerek mülk edinilemez yerine mülk edinilmiş, işletmesi özelleştirilmiş ve sürekli kılıf hazırlanmıştır (sayfa 17,18;24,26). Yukarıdaki Anayasa maddesi kamu yararı ifadesine sığınarak kuşa döndürülmüştür.

37. sayfada Engels: "Bir fabrikatör ya da tüccar ürettiği ya da satın aldığı metaı, normal bir karla satarsa durumdan hoşnuttur. Ve metanın ve alıcısının sonra da ne olacağı onu ilgilendirmez" diyor.

Antalya'da geçen yıl mermer ocakları ile ilgili bir karşı koyuşta TTKD Antalya temsilcisi Hediye Gündüz, Hisarçandır'daki sedir ormanlarındaki mermer ocağı için ilgili bakana " Bu mermer ocaklarını, taş ocaklarını orman alanlarında durdurun" diyor. Bakan da ona "Dışarıdan mermer ve taş mı ithal edelim" diye cevap veriyor.

Oysa Türkiye dışarıdan mermer alma durumunda olmayıp dışarıya satma durumunda; hem de tüm dünyanın yüzde altmış ihtiyacını karşılar durumda. Bir bakıma insan bunu düşününce işin köküne inince Engels'in belirttiği durumla karşılaşılıyor. Mermerlerimiz İtalyan markası ile satılıyor. Çinli işletmeciler Türkiye'de mermer ocakları işletiyor. Duyuyoruz ki son yıllarda Çin'de mermer elde edilmesi yasa ile yasaklanmış. Aynı dış ülkelerde atom enerjilerinin yasaklanıp Türkiye'de ise Akkuyu'da, Sinop'ta başlatıldığı felaketlerle karşılaştığımız gibi olaylar bunlar.

Bizde de bu arada Finike'de bir çevreci mermer ocaklarına karşı çıkıyor diye eşi ile birlikte öldürülüyor. Nisan 2017'de gazeteci Salim Uzun, Hürriyet gazetesinde bu olayı Ulvi ve eşi Aysin

Büyüknohutçu'nun katledilişini birkaç kez dile getirdi, yazdı.

Kitabın içindekilere dönersek: Bir tarafta da başka bir örnek Milas orman işletmesi hudutları içinde, 1995 yılında doğal yapısı bozulmuş diye orman dışına çıkartılıyor. Bir Orman Genel Müdür Muavini "Turizmden gelecek para ormanın kalmasından önemli ise varsın orman kalmasın, turizmi ormana tercih edelim" diyebiliyor. (Sayfa 40)

Bu biçimde 1961 Anayasasında ormanı korumakla yükümlü maddenin, kanunlarla nasıl çeliştiğini izleyebiliyoruz. Yüzlerce değişiklik, çeşitli ayak oyunları ile yukarıda belirtilen Engels'in ifadesini haklı çıkararak "Metain ne olacağı tüccarı ilgilendirmez" sözüne getiriyor.

Orman Eko-Sistemlerinde Tarım Yapılabilir mi?

Orman alanlarının ve ormanların yer değiştirerek meyve bahçesine dönmesi ormanın yok edilmesine neden olduğu bellidir. Artık orası orman değildir. Tarımda toprak

işlenir, böylece orman içindeki büyük, küçük yaban hayvanları yok edilir. Maki elemanlarının toprağı tutma, toprak kaybını önleme özellikleri bozulur. Ormanı tarım alanına çevirerek, ekonomiyi bahane ederek ülkenin ormansızlaştırılmasına yol açılmış olur, erozyon başlar. (Sayfa 77-83)

Anıtsal Ağaçlar

Bu tanım üzerine, koruma, anıt ağaç seçme yasaları, yönetmelikler, görevlendirmeler belirlenmiş. Ama hangi kurumun, hangi kuruluşun bu işleri izleyeceği aşamada ortada belirli bir bakanlık, bir genel müdürlük gösterilmemiştir. Böyle olunca belediyelerin mi, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün mü bu işleri üstleneceği ve izleyeceğine dair belirsizlik sürmüştür. "Bu benim görevim" diyecek sürekli bir kurum ortada kalmamıştır (sayfa 88).

Kuraklık Nerelerde Kimler için?

Bakanlar sürekli "Problem yok" diye açıklama yapar. Bitki

Yücel Çağlar'ın 30 Ağustos 1994 İstanbul'dan başlayan "Erozyonu Durdurun" yürüyüşü Ankara'ya kadar 14 gün sürdü.

"Toprak Erozyonu Türkiye'yi Tüketiyor; Erozyonu Durdurun!" yürüyüşümüze halkımız da destek veriyordu.

büyüyeceği zaman suya gereksinim duyar. Kuraklığa karşı çok sayıda kurum, bakanlık, organizasyonlar iş yapıyor görünümünde, ama yaşama geçirme yok. Kuraklık, susuzluk çeşitli çevrelerce biliniyor, kaydediliyor. Ancak nedense çare bulunmuyor. Suyun ölçülü kullanılması, modern ölçülerle suyun boşa giderilmesinin önlenmesi bilinmesine karşın yaşama geçme aşamasında bir kopukluk sürüp gitmektedir.

Tarımda sulanabilir arazilerine salt yağışa bağlı arazilerin durumuna göre, tedbirler alınacağı yerde çiftçiler kendi hallerine bırakılmaktadır.

Orman yangınlarının kuraklıkla ilişkisi belli olduğu halde Orman Genel Müdürlüğü o yıllara ait önlemleri almamaktadır.

Bu gibi durumlarda böcek zararları ne ölçüdedir, nasıl önlem alınır, çalışma yok. Bir tarafta sitelerde havuzlar, su kanalları, bir tarafta halk susuz, yabanıl hayvanlar kendi hallerinde bırakılmaktadır. Demokratik yaklaşım eksikliği her alanda göze çarpmaktadır. (Sayfa 114-115)

Su Kaynaklarımız

Şu anda yönetim KHK'lerle yapılanarak TBMM aradan çıkarılmıştır. Bakanların aldığı kararlarla su kaynakları kamu yararına yönetilebilir mi? Bu durumda çok sayıda Bakanlığın ve Genel Müdürlüğün işlevsel olarak görevlendirilmesi işlerin hayata geçirilmemesini doğurmaktadır.

Kurumlar arasındaki paylaşılamayan, uyum sağlayamayan görevlerde yaptırım gücü de ortadan kalkmaktadır.

Su kaynaklarının son yıllarda HES'lerle metalaştırılmasına yönelik politika, su hakkının halk yararına korunmasına engel olmaktadır.

Doğu Karadeniz'de kesilen ağaçlar, bölgenin topografik yapısı göz önüne alınmadan yapılan alt yapı çalışmaları, daraltılan dere yatakları, dere yataklarına yapılan binalar, işyerleri sel felaketlerine neden olmuştur. Bir yerde, bu hataların önlenmesi için yönetmelikler çıkarılmış, fakat yerine getirme bir türlü gerçekleştirilememiştir.

İmar yasalarındaki değişikliklerle valilere verilen izin yetkileri ile bilim dışı arazi kullanımı, yöre insanının istenci doğrultusunda, sık kök yapan zirai bitkilerle ve yerleşmelerle sellerle, toprak kaymalarına zemin hazırlanmıştır (sayfa 134-136).

Doğal ağaçsız bitki örtüsü toprağı tam tutarken, zirai bitkilerle alanın bitki değişimi sellere ve toprak kaymalarına neden olmuştur.

Ormancı Çalışanlar Gerektiğinde Çalışamazsa

Görünüşte herkes ormanları çok seviyor. Ormancı çalışanların siyasetçiden yana olmayanların yer değiştirmeleri, atama yönetmeliği ile orman ekosistemlerinin ayakta ölümüne neden olunmaktadır. 2013-2015 yıllarında çıkarılan yönetmelikler çalışanlara vurulan son darbeler olmuştur. Dolayısıyla siyasal iktidar ormancılık alanında da istediği gibi at oynatmıştır (Sayfa 142).

Orman ekosistemleri devamlılık ilkesi göz önüne alınmayarak ormancı çalışanları kapı kuluna dönmüştür (sayfa 144).

Göçmen ormancı çalışan durumuna getirilen ormancı çalışanlarından nasıl teknik işler beklenebilir ki?

“Uygulamada aynı ilde, ilçede farklı işyerlerinde çalışanların eşleri farklı illere atanabilmiştir.”

Yer değiştirme yönetmeliği 6. maddesinde ormancı çalışanların yer değiştirmeleri hallaç pamuğuna döndürülmüş ve bu insanlardan hizmet beklenmiştir (sayfa 246).

Araştırma kurumlarındaki tayin işlemi ise uzmanlaştığı bölgenin yürüttüğü araştırmaların terkedilmesi anlamına gelmektedir.

Araştırma dünü bugünü sempozyumunda buna olanak hazırlayanlar ayaklarına kurşun sıkmıştır (sayfa 151).

Orman ekosistemine zarar veren, orman sayılan yerlerin daralmasına yol açan uygulamalar, kapıkulu yapılan ormancılarla gerçekleştirilerek felaketin yolu açılmıştır.

Orman sevenler, siyasi iktidarın kapı kulluğunu engellersen ormanı korursun.

Çevresel Etki

ÇED çıkarıldığından bu yana 17 kez değiştirilmiş, değişmiş de ne olmuş? Yargı ÇED raporuna göre karar alıyor. Siyasal iktidar uygulamayabiliyor. ÇED raporlarının tek başına bir bakanlık tarafından verilmesi, tek bakanlığın tek yönlü kararı demektir. Halkın katılımı, halkın görüşü sözde kalmaktadır. 5-10 gün gibi kısa bir sürede bakanlığın karar vermesi, halka sorulması, cevaplanması süreci hiç dikkate almamak demektir.

Piyasacı ÇED raporu, orman ekosistem yaşama alanlarının geri dönülemeyecek biçimde yıkılmasına, kamusal rantların özel kişi ve kuruluşlara verilmesine neden olmaktadır.

2010-2014 döneminde 640 kuruluşun yeterlik belgesi aldığı göz önüne alınırsa, çevrenin tahribi için çoğunluğu ormanlık alanda yer alan maden işletmeciliğini, daha doğrusu mermer ocağı tahribatını akla getirmektedir.

Salt orman alanı değil, ÇED'in konusu. Aynı zamanda, nüfus, fauna, flora, doğal afet durumu, toprak, su, hava, mülkiyet, arkeolojik miras, peyzaj dikkate alınacak durumlardır.

Etkileyenler, Etkilenenler

Doğal varlıklar dışı toplumsal ve kültürel yapıların da, ÇED konusunda dikkate alınması zorunludur.

ÇED yalnızca ilgili bakanlığın hazırlayabileceği yönetmelik, genelge ile yönlenecek bir süreç değildir.

ÇED süreci ülkemizde yasak savma niteliğinde yürürlüktedir. Değişmesi gerekir.

Yanlış Bağdat'tan Dönse

2. havalimanının ÇED raporundaki doğanın yok edilmesine yardımcı olan görüşlerle doluyken bu yanlış Bağdat'tan döner mi?

Yok edilen orman yerine yeni orman kurulması, yatırımlardan elde edilecek parayla yapılar sözleri, turizm alanlarındaki düşünceler, yağmayacak yağmura yapılan duaya amin demekten öteye geçmemektedir.

Ormancılığımız da Bir “Anonim Şirket” Gibi Yönetilirse

Ormancılık örgütü içinden en üst düzeydekilerin zaman zaman milletvekili seçilmek için ormancılığın temeli olan devamlılığa düşmanca tavır almaları utanç vericidir. Yani ormancılığı tüccarlıkla bağdaştırmak, 169. maddedeki ormanların devlet eliyle işletilmesinin, korunmasının tüccar zihniyetine devredilmesine, ormancı olarak önyak olma ihanetidir.

170. maddede halka orman alanlarının peşkeş çekilmesi ile karşı karşıyayız. 2000'li yıllardaki dikili ağaç satışı, uygulaması, ormanların işletilmesi, dolayısıyla bakımı, üretimi tüccara devrediliyor, demektir. 2000'li yıllarda ormancılığımız ilgili yapıya dönüştürülmüştür.

2/B olayı orman sınırlarını daraltma, topraksız köylüye orman alanından arazi kazandırma, olayı olagelmış, kılıflar hazırlanmış, ormanı yok edelim, köylünün oyunu alalım amacıyla ülke topraklarına trajedi hazırlanmıştır.

Bu arada turizm bahanesi ile orman alanlarını turizme açalım diye yeni yasalarla bir başka ormanları yok ediş yolu açılmıştır.

Anayasanın iptal ile ilgili 14 Mart 1989 tarihli kararı, orman niteliğini yitiren yer tekrar ormanlaştırılabilir düşüncesinden hareket edilmiş ise de işlemler hep orman sınırının daraltılmasına yönelik işlemiştir. İlla da köylüye satılacak şekle dönüşen bu işlemler orman alanlarını küçültmeye yönelik olmuştur.

Anayasa hep karşı kararda direnmiş, ama yeni yasalar orman köylüsünü bahane ederek bu alanların satışına yönelmiştir.

“Bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen” bu nasıl bir ifadedir? Ormancı olarak benim 60 yıllık ormana yakınlığım, yaşadıklarım, okuduklarımla hiçbir şekilde bağdaşmayan bir ifadedir. Eskiden orman olmayan bir yerin bile ormanlaştırılması mümkün iken nasıl olur da eskiden orman olmuş bir yerin gözden çıkarılmasını söyleyebilirsiniz? Oysa sizin, 80 milyonun malı olarak yaşama alanı olacak bir varlığı korumak, yaratmak, vatandaş olarak, devletin bir ferdi olarak göreviniz değil midir?

Ormandan çıkarılan, satılan bu yerlerin parası ile köylüye yardım gibi gerekçeler, vatanın çölleşmesine yardım etmektir.

Köylü bahane edilerek 2B arazilerinin yerli yabancı büyük inşaat firmalarına kavgasız, gürültüsüz satılması sağlanmıştır (sayfa 215).

Tüm bunlara karşın siyasetin bu satış, dağıtım işlemlerinde de işler sarpa sarmış, ne köylüye arazi, ne devlete gelir, hiçbiri istedikleri gibi de olmamıştır. Tam bir kargaşa orada kalmış, kimi çıkar çevreleri işlerini yürütmüş, ticaretlerini yapmıştır.

2014 yılında çıkarılan 6527 sayılı yasayla, orman köylerinin büyük şehirlerin mahalleleri kurumuna getirilmesi ile işler iyice karışmış, orman köylüsünün hakları iyice belirsizleşmiştir.

Orman köylüsü bahanesi ile yok edilen ormanlar, bir de madencilik, turizm, enerji gibi isimlerle doğası,

kaynakları, dolayısıyla alanları daralarak tehlikenin kucağına atılmıştır.

Sürdürülebilir Ormancılık

Sürdürülebilirliğin anlaşılması için “*orman nedir?*” den başlamak gerekir.

6831 sayılı orman kanunu 1. Maddesi “Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleri ile birlikte orman sayılır” denmişken açıklamalar bizi ortada bırakmıştır.

Fıstıkçamı, palamut meşesi, funda, maki, hakiki orman olması gerekirken orman dışına çıkarılmıştır. Sonra da orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen demekle ormanın canına okunmuştur.

Oysa Saatçioğlu’nun tanımı “Çok sayıda bitki ve hayvan popülasyonlarından oluşan bir yaşama ortaklığı, yaşam birliği, ekosistem, hatta büyük bir canlı organizmadır.” Orman denince içinde orman kavramında makilik alan başta olmak üzere fıstıkçamı, meşe ormanı ana elemanlar, olarak ele almak gerekir. Eraslan’ınki de buna yakın bir tanımlamadır (sayfa 235).

Orman ticari metadan uzaklaşırsa vardır. Ticari kavram içinde olunca orman yok olacaktır.

Orman, fonksiyonları ve orman işletme amaçları içeriğinde oldukça ormanlar hassasiyetle korunan orman ve alanları olarak gayet güzel listelenmiştir (sayfa 236-238).

Ama buradaki isimlendirmeler, hassasiyetler bir tarafa bırakılmış, pratikte bu alanlar nasıl özelleştirilir, nasıl satılır, nasıl yok

edilir biçiminde siyasetçilerin elinde oyuncağa çevrilmiştir.

Orman olarak muhafazasında yarar görmeme, orman niteliğini kaybetmiş olma, kavramları ile vaktiyle orman olan yerler, orman dışına çıkarılmış, sürdürülebilir olma yok edilmiş, orman sınırları daraltılarak ormana düşmanlık yapılmıştır.

Bu durumda yol yapımı, maden arama, savunma amaçlı orman alanı kullanılmamalı mıdır?

Bir zamanlar bir İsviçreli uzmandan duymuştum. Doğru ya da yanlış: Orman alanında eksilecek yer kadar hemen boş bir alanın ormanlaştırılması, ağaçlandırılması şartı var, demişti. İsviçre’de hemen ağaçlandırma yapıyor, sözde kalmıyor bu şart, demişti İsviçreli uzman.

Bizde ise Orman Bakanlığı izin verirse ormanı hemen yok edebilirsin, yatırımı yapabilirsin, izin de zaten otomatikman Orman Bakanlığından hemen çıkabilmektedir. Ormancı olarak gönlümüz istiyor ki “Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyete ve eyleme izin verilmesin.” (sayfa 243)

Kamusal Ormancılık Düzeni

Son 15 yılda neoliberal politikalarla özelleştirme sistemine yakınlık ormanların sürdürülebilirliğini yıkıma götürmektedir.

Devlet ormancılığından millet ormancılığına geçiş, Anayasaya karşı hileli yollarla orman ekosistemlerini yolgeçen hanına döndürerek yazboz tahtasına çevirmiştir (sayfa 247).

Anayasanın “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre devletçe

yönetilir ve işletilir” maddesi ileriki yıllarda değiştirilmiş, orman dışına çıkarılacak yerler diye açık kapı aralanmıştır.

Kimi yerler orman sınırı dışında bırakılmış, kimi yerlerde 2 B gibi tanımlamalarla satışa çıkarılmıştır.

“Devlet ormanı” Sayılan Alanların Özelleştirilmesi:

Turizmi teşvik, maden kanunu adı altında devlet ormanlarının özelleştirilmesi yoluna gidilmiştir.

Özel ağaçlandırma da dolaylı olarak orman alanlarında özelleştirme yolunun açılışıdır.

Zaman zaman özel orman ağaçlandırılması da zaten orman alanlarında yapılmaktadır.

Özel ağaçlandırma adı altında meyve veren ağaçlar tercih edilerek gerçek ve asıl orman ağacı türlerinden sarfinazar edilmiştir. Ceviz, antepfıstığı, badem, defne, menengiç gibi ağaçlarda toprak işlenmektedir. Orman toprağında tarla gibi toprak işlenirse erozyon olur, orman ormanlıktan çıkar.

Orman Genel Müdürlüğünün gerçek ağaçlandırmaları da böylece azalmıştır.

Bir keyfilik, siyasi iktidar keyfiliği, tüccar zihniyeti, özel ağaçlandırmacılar teşvik edilmesine karşın yine de istenen genişlikte alanları ağaçlandıramamıştır.

Bunun için Bakanlık rehabilitasyon adı altında ağaçlandırmalara geçmek zorunda kalmıştır.

Yalnızca 2009-2014 yılları arasında 27 bin maden işletmeciliğine devlet ormanı sayılan 599 bin hektar alan tahsis edilmiştir.

Anayasanın 169. maddesinde devlet ormanının işletilmesi devletçe yapılır, denirken 1987 yılında ormanlardaki her türlü işlerin Orman Genel Müdürlüğü tarafından başkalarına yaptırılabilir, diye değişiklik getirilmiştir.

Planlama ve ağaçlama 2008, 2013 yıllarında tamamen özel kişi ve kuruluşlara devredilerek Orman Genel Müdürlüğü kontrolü de özel işletmelere devredilmiştir (sayfa 263).

Üretimin özele geçmesine de kimi yararlar, devlet masraftan kurtuluyor gibi gerekçelerle geçilmiştir.

Çevik ve Gürel Şirin’in araştırmalarında yukarıdaki devlet yararlarının geçersizliği yerine kayıplar saptanmıştır (sayfa 265).

İşçiler SSK kapsamına alınmamıştır. Darbe yiyen işçinin zararı dolayısıyla ormana olacaktır. Orman işçisinin durumu devlette çalışırkenkinden daha da kötüye gitmiştir.

Orman Sever Herkese Apaçık Bir Mektup

Ne yapmalıya yanıt:

Yeterince duyarlı olmak, bilgilenmek, demokratik direnme hakkını gerektiğinde kullanmak, ormancılığımızda olup bitenlerde hangi yaş, cins, sınıf ve meslekten olunursa olunsun her insan doğa ve orman severler bu görevi üstlenmelidir. Bu bir görevdir.

Sayın orman severler,

Ülkemizde özel kişi ve kuruluşların kendi emek ve sermayesi ile oluşturdukları orman ekosistemleri yok denecek kadar azdır.

1937’den beri 1982 Anayasası da dahil devlet ormanları mülkiyeti devrolunamaz, devletçe işletilir, denir.

Son 10-15 yıl içinde kanun hükmünde kararnamelerle bir sürü program yapılmış, keyfilik, partizanlık içinde, güya devlet ormancılığı çerçevesi varsayılarak ormanların istenildiği gibi işletilmesine, kullanılmasına geçilmiştir.

Orman Genel Müdürü 2014 yılında “Tüccar gibi davranmazsak batma sinyalleri verip, maaşları bile ödeyemez hale geleceğiz” diyebilmiştir.

Bir ordu gibi, bir milli eğitim gibi ödeneği genel bütçeden değil de ormanı sat oradan maaşını al zihniyeti rahatlıkla gündeme gelebilmiştir. Çalışanlara bu zihniyetle yaklaşılmış, karşı çıkma kurumsallaşamamış. Karşı çıkanlar da rotasyonla oradan oraya sürülerek ne araştırmaya ne de ormanın devamlılığına yaklaşık fikirler üretebilmiş işleme geçilebilmiştir.

Yanlışlıklar, çözümler araştırma kurumlarında ortaya çıkarılırken bu kurumlarda uygulanan rotasyonlarla bilimin, araştırmanın sürekliliğine darbe vurulmuş, bu hatalar, 2013-2014 yıllarında ayyuka çıkarılmıştır.

Meslekte başarı, deneyim, çalışma devlet elinde devam ederken ne yazık ki 2006 yılında OMO, TOD, kimi Orman Fakülteleri bu yetkiyi özel sektöre devretme kararına ortak olabilmıştır (sayfa 275).

2/B’den ayrı hazine tarım alanlarının da satış kanunu devlet ormanlarına yerleşime izin vermiştir.

Bozuk orman sayılan yerlerin özel ormana dönüştürülmesi için açılan kapı, adım adım ormanların şekil değiştirerek ormandan çıkışını sağlayacaktır.

Maden, turizm adı altında kamu yararı bahane edilerek Anayasal kurala aykırı hareket edilebilecektir, edilmiştir.

İhaleli dikili ağaç satışı 6831 sayılı yasanın 1981'deki 40. maddesine karşın şimdi işletilmektedir.

Denetleme işlerinin özel sektöre verilmesi ayrıca ormancılığa vurulan büyük bir darbedir.

Uluslararası kurallar, organizasyonlarla kimi projeler, çalışmalar Türkiye'de başlamış, amacına ulaşmadığı gibi, ülke üstelik büyük paralarla borçlandırılmıştır.

2012 yılında sayıları 12'ye çıkan Orman Fakülteleri, ormancılık çalışmalarının gereksinmesiyle ne niteliksel ne de niceliksel bir çözüme varamamıştır. Bu savruluk, keyfilik, akıl dışılık, rastgelelik, işsiz orman mühendislerinin artmasına, öğretim üyelerinin arasında dayanışmanın azalmasına neden olmuştur (sayfa 281).

1970'li yıllarda orman köylüsünü kalkındırma çalışmaları övgüye değerdir. 1982'den sonra 2000'li yıllarda bu coşku kaybolmuştur. 2012 yılında da zaten orman köylüsü sayılan 10.000 köy mahalleye dönüştürülmüştür. Şehirlerin bir parçası durumuna getirilmiştir. Orman Fakülteleri, köy kooperatifleri, birlikler bu yanlış destekleyip yandaş olmuşlardır. Ağaç kesme, tomruklama, taşıma işlerini devletle anlaşarak yapan köylüler,

eskiden daimi kalifiye işçi olma yolunda arzular kurarken, şimdi tam tersine bu yönlerde hiç hak sahibi değil durumuna düşürülmüştür.

Bu arada çok çeşitli iyileştirme, planlama, projelendirme için, yasa, yönetmelik, talimatnameler çıkarılmıştır. Fakat bunların önemliliği ve önemsizliği üzerine kamuoyu ile birlikte değerlendirmeye rastlanmamıştır. Dolayısıyla işlerlik de sağlanamamıştır.

Ormanı herkes seiyor, seiyor görünüyor. Ama ne ormancılarda ne de kamuoyunda ilgi bilgilenme yardımlaşma yok. Bu oyunları yapanlar, bir yönüyle en üst düzeyde Orman Genel Müdürleri, bir siyasi parti başkanına hoş görünme amacıyla, öğretim üyeleri ve araştırma görevlilerinin üzerine giderek bir korku salmadan öteye geçmeyen ormancılık işlerliği yapagelmışlerdir.

Orman Fakülteliler

“Sizlere teslim olmuş gençlerimizizin tutarlı bir mesleksel dünya görüşünün yanı sıra, yurtsever, demokrat olarak yetişebilmeleri sizlerin elinde” (sayfa 287).

Yetişen bu orman mühendislerinin işlendirilmesi için ülke politikasına, Orman Genel Müdürlerine yol gösterme, etkileme Fakülte öğretim üyelerinden gelmeli. Orman İşletme Şefliklerinde yıllardır işler yapılırken, yapılıyor görünürken, Avrupa'daki Bölge Şeflikleri, alanları ile kıyaslanırsa teknik işler yanında halk orman ilişkilerindeki problemler de göz önüne alınarak şimdiki bölge sayısının ve Orman Bölge Şefi, Orman Mühendisleri sayısının yüzlerce katına

çıkarılması gerektiği görülecektir. Bir Orman Bölge Şefliği içinde işler sayılırken 40-50 yıldır izlediğimiz istatistik yapan kimi Bölge Şeflerinin saptadıklarından gördüğümüz kadarıyla bu uçurumu kabul etmemek olanaksızdır.

Bu durumda hem Orman Mühendisinin mesleğinde işlendirilmesi hem de mesleğin saygınlığı, köylü ile ilişki, işçi köylülerin çağın tekniğine göre bilgilendirilip yetiştirilmeleri, birlikte ormana ve birbirlerine sahip çıkmaları sağlanacaktır.

Benim Yücel Çağlar'ın kitabında anladığım, bir ülkenin dört gücünden birinin orman koruma olduğudur. Ordu, Milli Eğitim, Sağlık ve Orman. Bunlar varsa, hava, ziraat, su, tüm canlı yaşam vardır. Orman yoksa, canlılar, hava su, insan da yoktur. Çölün kumu, dağların çıplak kayaları ne işe yarar ki? Bunun için bu dört değer parayla, ticarete, tüccar eliyle oynanamaz, heder edilemez. Döner sermaye adı altında ormanı satarak ormanı ormancıyı yaşatmak, orduyu, millî eğitimi ticarete dönüştürüp devleti, milleti vatani yok etmekle eşdeğerdir. Devlet bütçesine sınırsız para koyarak bu varlığın sürekliliği sağlanmalıdır. Orman Fakülteli yöneticiler “Çoğunuz kim bilir belki de tümünüz ya cemaat ya da iktidar partisinin yandaşısınız. Yine çoğunuz belki de tümünüz kamu görevliliği ile kapı kulluğunu bağdaştırabiliyorsunuz. Bu nedenle olsa gerek en son olarak Rotasyon ve performans değerlendirme uygulamalarınızı gönül rahatlığıyla yapabiliyorsunuz” (sayfa 290).

Ormanlarımıza ve ormancılığımıza onarılamayacak zararlar veriyorsunuz.

5531 Sayılı yasanın ormanları ve ormancı çalışanları özelleştirmeye yönelterek, ormanın ve ormancıların yok edilmesine, tüccar gibi satışına önayak olduğunu övebilen Orman Mühendisleri Oda Başkanı bugünkü yönetimlerin adamı olarak ortaya çıkabiliyor.

Ormancılığımızda örgütlenmiş kamu çalışanları, sendikaları “bastığınız toprak ayağınızın altından kayıyor” (Sayfa 294).

“İşsiz Orman Mühendisleri, ‘Sayın Bakanım, Allah’ın izni ve inayeti ile atanmak, takım arkadaşınız olmak istiyoruz’ diyebilmek, ormandan ormancılıktan, vatandan, dünyadan kopuk olarak, bastığınız toprağın ayağınızın altından kaymasına yardımcı oluyorsunuz. Ormanlarımızın ve ormancılığımızın namuslu yaratıcı, becerikli ve yürekli ormancı çalışanların bilgi ve deneyim birikimlerine yaratıcılıklarına, yanı sıra gerçekten orman sever yurttaşlarımızın desteklerini gereksinmesi var.” Sözleriyle, kitabını sonlandırıyor, değerli dost, saygıdeğer ormancı arkadaşımız Sayın Yücel ÇAĞLAR...

Buraya kadar Yücel Çağlar’ın sonuncu kitabı diye anlattıklarımın yanında birinci kitabını da anlatmadan geçemeyeceğim. Bir de Fikret Otyam’la bağlantılı birinci kitabından bir anımı belirtmek istiyorum:

Yıl 1983. Antalya Orman Araştırmadaki arkadaşlarımızla Gazipaşa Orman Projesi arazi gezimizden dönüyoruz. Fikret Otyam, Gazipaşa’da yaşıyor. Orada Orman Bölge Şefi Osman Bey aracılığı ile Fikret Otyam’ı ziyaret edeceğiz. Uğur var. Yalçın Yeşilkaya var. Deniz kenarına yakın şehir

merkezinden 9 km ötede bir ev yaptırmış orada eşi Filiz Hanımla yaşıyor, Fikret Otyam.

06 siyah plakalı pikabımızla evine 30-40 m. beride duruyoruz. O bizi görüyor. Bir çuvala odun parçaları dolduruyor. Alanya şalvarı pantolon, beyaz şile bezi gömleği ile. Ben dikkat ediyorum. Bir odun parçası çuvalın dışına düşüyor. Bir tedirginlik belirtisi, 06 siyah plakalı bir araç! Yücel Çağlar’ın onun için hediye olarak bulduğumuz yeşil kitabı (Türkiye’de Ormancılık Politikası-dün-) elimden düşüyor. Yer ıslak. Hemen alıp üzerimde siliyorum. İçeride sohbetimizde o bunları anlatıyor. Saniyeler içinde geçen görüntüler. 06 siyah plakalı bir araba. “Yine Ankara’dan geldiler beni götürecekler” bu günkü gibi o zamanlarda da öyle götürülüyordu ilericiler. “Birden yere düşen kitabı ve o kitabın ıslaklığını üzerinde silen adamı ve gelenleri izliyorum. Ve diyorum ki, hayır bunlar bana kötülük için gelmiş olamazlar, diyorum” diye bize o anki duygularını anlatıyor Fikret Otyam.

Bir süre sonra Antalya’da Fikret Otyam’la aynı masada yan yana oturuyoruz, tesadüfen. O günü o olayı anlatıyorum kendisine. “Düşündük, ölçtük Yücel Çağlar’n kitabını size getirmeye karar verdik” diyorum. “Hediye için o kadar uğraşacağınıza bir 70’lik rakı da getirseniz olurdu” diyor. Sonra da “şaka şaka” diyor. “Bir çırpıda Yücel Çağlar’ın kitabını okudum ve çok beğendim” diyor. Fikret Otyam’la onun kitaplarını imzalı edindim. Kendi kitaplarımı da imzalayıp sundum kendisine, o yıllarda. “Senin Bitkilerle Anadolu Kitabı’nı Filiz severek okuyor, o otçu olduğu için” diye yanında da oturan Filiz hanıma takılıyor.

Yücel Çağlar’ın 463 sayfalı birinci kitabının, 1979 yılında yazılmasına karşın, sonundaki 178 kaynakça ile zor erişilen ormancılık kitaplarından biri olduğunu belirtmem gerek. Kaynakça bir kitabın yazılışında ve oluşumunda çok önemli bir olaydır.

İlk kitabını da böylece belirtmiş olayım, sevgili, değerli arkadaşım YÜCEL ÇAĞLAR.

Dünyaya Orman Denir

Ursula K. Le Guin

S. Serdar Yegül¹
Orman Müh.

*Zihin erkek, siyaset ise kadın işi,
ahlak ise bu ikisinin etkileşimidir*

Romanın
ön kapağı

Bu kez karşınıza, dünyaca ünlü yazar Ursula K. Le Guin'in *Dünyaya Orman Denir* isimli romanı [1] ile çıkıyoruz.

Le Guin bu romanında bizi gezegenler arası bir yolculuğa çıkarır ve evrenin sınırında, insanoğlu tarafından kolonileştirilen bir gezegene götürür. Bu gezegende, Arzlı insanoğlu ile gezegenin yerli halkı arasındaki mücadeleyi anlatır.

Şimdi lütfen uzay kıyafetlerinizi giyiniz ve uzay mekiğinize gidiniz. Yolculuğunuz başlamak üzeredir.

EVRENİN SINIRINA YOLCULUK

Teknoloji düzeyi oldukça yükselen insanoğlu, evrendeki pek çok gezegende koloniler kurar. Kolonileştirdiği gezegenler arasında, Dünya'dan yaklaşık 27 ışık yılı uzaklıktaki Athshe gezegeni de vardır.

Athshe gezegeni, uçsuz bucaksız ormanlarıyla Arzlı insanoğlunun iştahını kabartmaktadır. İnsanoğlunun hemen aklına, bu ormanları kesip, tomruk ve kereste halinde dünyaya göndermek gelir. Hemen kolları sıvayan insanoğlu, gezegenin dört bir yanına ağaç kesme ve işleme makinelerini gönderir. İlâveten, *yaratıkçıklar* adını verdiği yerli halkı da köleleştirir.

1_ Yazı hakkındaki düşünceleriniz
için: s.serdaryegul@gmail.com

Bir anda neye uğradıklarına şaşırان ve kendi gezegeninde köle durumuna düşen Athsheliler, Arzlı insanoğlundan baskı, zulüm ve zorbalık görmeye başlar. Hamal, kazıcı, aşçı, temizlikçi, uşak ve hizmetçi gibi çeşitli işlerde çalıştırılan Athsheliler, tecavüz dahi görürler.

Arzlı insanoğlu gelmeden önce barış ve huzur içinde yaşayan Athsheliler, insanoğlu geldikten sonra eski huzur ve mutluluklarından eser kalmaz.

“Yumuşak huylu” gözüken Athshelilerin “uysal koyun” olmadıkları çok yakında ortaya çıkacaktır. Arzlı insanoğlunu *pek yakında* bir sürpriz beklemektedir.

ORMAN = DÜNYA

Athshe dilinde *Orman* ve *Dünya* eşanlamlı kelimeler olup *Athshe* anlamına gelmektedir. Athsheliler *Orman*’a, yaşam alanı ve varlıklarının merkezi olarak bakmaktadır.

Ormanlarının / dünyalarının istila edilmesi üzerine Athsheliler, savaşmayı ve öldürmeyi öğrenmek zorunda kalır. Öldürmeyi ilk öğrenenler arasında, karısına Arzlı insanoğlu tarafından tecavüz edilen Selver isimli bir yaratık da vardır. Uzun süre Arzlı insanlar arasında yaşayıp onları gözlemleyen ve içlerindeki kötülüğe şahit olan Selver, Arzluların haksızlığına ve zalimliğine daha fazla dayanamayarak kazan kaldırır.

Öldürmeyi bilmeyen Athsheliler, direniş başlatan Selver’e *insan öldüren* anlamına gelen *Tanrı* lakabını takarlar. Çünkü inanışlarına göre, sadece *Tanrı* canlıların canını alabilir.

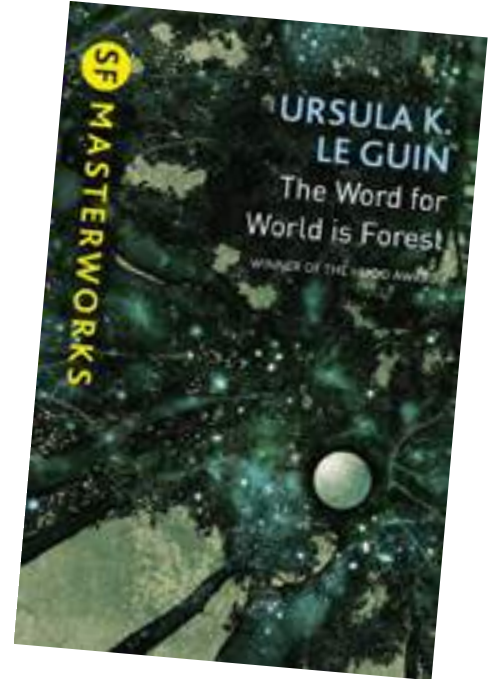
ÇATIŞMALAR BAŞLIYOR

Arzluların Athshe’ye gelişinin dördüncü yılında Selver öncülüğünde Athsheliler, Arzluların kurduğu Smith Kampını basar ve iki yüz Arzlıyı mızrak ve oklarla öldürür. Bu katliam üzerine Arzlularda şafak atar ve tamamen zararsız ve barışsever olarak gördükleri *yaratıkçıkların* nasıl olur da böyle davrandıklarını araştırmaya başlarlar. Aslında cevap çok basittir: Öldürmeyi hiç bilmeyen Athshelilere, Arzlı insanoğlu öldürmeyi öğretmiştir.

Öldürmeyi öğrenen Athsheliler, bu kez Arzluların merkez kampı Centralville’ye saldırır; hem de ne saldırmak! Kampın Silah Teçhizat Deposundaki silahları da ellerine geçiren Athsheliler, kampı geceleyin tam bir ateş topuna çevirir. Ölenler arasında Arzlı 700 kadın da vardır. Bu, Arzluların Athshe’de artık çoğalamayacağı anlamına gelmektedir ve artık ağıllara sürülme sırası Arzlı insanoğluna gelmiştir.

Centralville baskınıyla Arzluların süngüleri düşer ve mücadele güçleri kırılır. Sonunda her iki taraf arasında bir anlaşma yapılır. Anlaşmaya göre, gezegenler arası uzay gemisi gelene kadar Athsheliler Arzlulara saldırmayacak, uzay gemisi geldiğinde ise Arzlular Athshe’yi terk edeceklerdir.

Athshe, Arzlular tarafından epey hırpalansa da, sonunda yine Athshelilere kalmıştır.

Romanın İngilizce baskısının ön kapağı

SONUÇ YERİNE

Ursula K. Le Guin bu romanında Arzlılar ve Athshelileri *ormana* bakış açıları bakımından karşılaştırır. Arzlılar *ormana* sadece bir nesne ya da tomruk deposu olarak bakarken Athsheliler tüm canlıların birlikte yaşadığı ortak yaşam ortamı olarak bakarlar.

Yine romanda Arzlılar ve Athsheliler, kadın'a bakış açıları bakımından da karşılaştırılır. Arzlılar kadın'a sadece bir nesne ya da bir et parçası olarak bakarken Athsheliler, ülke yönetimlerini yaşlı Başkadın'lara bırakırlar. Çünkü onlara göre: "Zihin erkek, siyaset ise kadın işi, ahlak ise bu ikisinin etkileşimidir".

Ve yine romanda Arzlılar ve Athsheliler, "rüya görmek ve görmemek" bakımından da karşılaştırılır. Arzlılar "gerçekçi"dir ve onlar için önemli olan "görmek"tir; dolayısıyla "rüya görmez"ler. Athsheliler ise, ağaçların kökleri yoluyla *orman*'la, yani yaşam ortamlarıyla iletişim halindedir ve böylece "rüya görürler."

Özetle Le Guin, iki toplum arasındaki yaşayış farklarını romanda ayrıntılı bir biçimde anlatır.

Son bir hususu daha belirterek yazımızı bitirelim: *Dünyaya Orman Denir* romanını okurken sürekli aklınıza, James Cameron'ın yönettiği 2009 yılı yapımı Avatar filmi gelebilir. Bu çok normaldir. Zira, eleştirmenler de her iki eser arasında, ana ve yan konular bakımından pek çok benzerlik bulmuşlardır. [2]

Merkezine bir ormanı ve o ormanın barışçıl canlılarını alarak, bizi şu anki dünyamız hakkında düşünmeye sevk eden romanı tavsiye ediyor ve iyi okumalar diliyoruz.

KAYNAKLAR

1 – Ursula K. Le Guin, *Dünyaya Orman Denir*, Metis Yayınları, 130 sayfa

2 – <http://www.bilimkurgukulubu.com/edebiyat/dunyaya-orman-denir/>

Avatar filminden bir sahne

Hatıralarım - II

Sabri DENİZ

Geçen sayıda hatıralarım anlatırken, Evrenye’de kaçakçıların mahkemelerle çalıştıklarını ve yüzlerce kaçak emvalin nasıl yasal hale getirildiğini ve maalesef bölge şefi olarak nasıl sevkine izin verdiğimizi anlatmağa çalışmışım. İşin bundan sonraki durumunu bu kez izaha çalışacağım. Kaçakçılar işlerine aynı hızla devam ediyor biz de yakalıyor ve kaçak emval hakkında tutanak tutuyor ve mahkemeye veriyorduk. Çark aynı minval üzere devam ediyor ve biz de kaçak emvali damgalayıp sevkine izin veriyorduk. Bir gün işletme müdürlüğünde yaptığımız bir toplantıda şöyle bir karar aldık.

Bundan sonra bu gibi kaçak emvale tutanak tutmayalım. Tutanak tutmayıp mahkemeye vermeyince, kaçakçıların emekleri boşa gidecek dolayısıyla bir daha bu kanunsuz işe başlamayacaklardır. Nitekim, biz zabıt tutmayınca tüm emekleri boşa gidiyordu

ki, Genel Müdürlükten işletme müdürü dahil hepimizi fırçalayan bir yazı geldi. Meğer kaçakçılar bizleri Genel Müdürlüğe şikayet etmişler. *Kaçak emval hakkında bölge şefleri tutanak tutup bizi mahkemeye vermiyorlar* demişler. Korku belası evlerin önünde yığılı istifler hakkında kaçak muamelesi yapıp suçlularını mahkemeye verdik. Sonuç yine aynı oldu; mahkeme heyeti aynı bilirkişileri ve aynı şekilde işlem yaparak aynı tarladaki çürük dip kökler üzerinden bir sonuç çıkararak göz göre göre kaçak mallar mahkemeye yasallaştırıldı.

Netice olarak şunu derim ki, mahkeme ile kaçakçılar nasıl münasebet kuruyorlarsa işletmenin de aynı şekilde mahkeme heyeti ile iyi ilişkiler kurması şarttı.

27/05/2018 Alanya

Dönem Arkadaşımız

Nejat ÖZBAYKAL kardeşi

Maltepe Camiinden tören ve saygı ile uğurladık.

Uğurlamaya bir kısım dönem arkadaşımızla
Nejat'ın hemşehrileri ve yakınları katıldılar.

Nejat Kardeş Milli Parklar konularında çalıştı.

İyigün PULAT

Sonsuzluğa Uğurladıklarımız

AZMİ BOZKURT
MECİTÖZÜ - 1922
BOLU ORMAN OKULU - 1940
İZMİR - 16.05.2018

NEJAT ÖZBAYKAL
İZMİR - 1937
İ.Ü. ORMAN FAK. - 1960
ANKARA - 25.06.2018

İSMAİL ERSOY
NALLIHAN - 1953
İ.Ü. ORMAN FAK. - 1980
ANKARA - 16.07.2018

*Sonsuzluğa uğurladığımız üyelerimize
Tanrı'dan rahmet yakınlarına ve meslek
kamuoyumuza başsağlığı dileriz.*

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği
Tuna Caddesi No:5/8 Kızılay-ANKARA
Tel: 0312.433 84 13 Faks: 433 26 64

www.ormancilarderneği.org

 facebook: Türkiye Ormancılar Derneği

 twitter: ormancilarderne

ÜYELİK AİDATLARI için;
Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası Yenişehir Şubesi
(Şube Kodu: 471)
IBAN
TR250001000471397751395002
(TL Hesabı)

*Hesaplarımıza yapacağınız üyelik
aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle herhangi bir
masraf alınmayacaktır.*

*Derneğimizin yıllık üyelik aidatı
60 TL'dir.*

